

Izjava vsak terek, četrti in sobota ob 4 popoldne. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopolni naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastnik konsorcijski lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 16.— in celo leto L 30.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot.; osmrtnice, zalivale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Rudost in previdnost.

Imperialistična Italija stare zaveze grofov, oderbov in famazonov trepetu v smrtnem boju. V deželi sami bi se moralo šteti v gredi, če bi pošten človek solze točil ob tem prizoru; prepičani smo, da italijansko ljudstvo čuti srčno obolevanje, ko gleda, kako sistem bedastega trinitstva jemlje zaslužni konec. Pri nas pa, ki smo poprej živeli v pravno urejeni državi in smo prišli z dežja pod kap, občutimo ta polom kot triumf. Čemu torej previdnost?

Vsaka revolucija prinaša seboj tudi zla brez mere. V človeški duševnosti nima sedeža le abstraktni razum, ki revolucijo rešuje kot matematično nalogo, ampak tudi čustva, nagoni in strasti, ki nujno postajajo izvršilni organi revolucije. Razum postaja po izbruhu revolucije, ki zmore, ki je »storil svojo dolžnost«. Ako še sili vmes, vrši le Sisifovo delo. Tako je bilo v veliki francoski revoluciji, tako na Ruskem in tako bo tudi tukaj. Pogledimo sedaj, kdo bo delal pri nas revolucijo, ali belje: kdo se smatra poklicanega za to? To je socialistično organizirano delavstvo. Velik del te mase je italijanskega plemena. To plemo je bilo sto let sem sistematično vzgojevano k plemenski sovražnosti. Ali si morete misliti konkretnega Italijana, ki ne bi iz globočine srca zaničeval »barbarje«, smrtno sovražil »okrutnih Hrvatov« ter do nebes poveličeval vsega, kar je italijansko? Ta laži-patriotična vzgoja je žalostna dedščina vseh Italijanov; zato ni mogoče misliti, da se »proletariat« čez noč prevzgoji k narodni vsilnosti, kamo-li pravilnosti! Če komunistično gibanje kaže sedaj naznanjajoč razgrizenost, je to deloma modra taktika zaradi slovenskih sodrugov, — prvi vzrok pa je ta, da to gibanje načelno izključuje narodnost. Kadar pride ta struja do vlade v kakršniški obliki, bo primorana zavzeti stališče tudi v tem vprašanju, ker opozicijska enotnost potem ne bo več dosledna. Slovence je že marsikatera vlada skušala zatajiti, pa ni uspela; tudi diktatura proletariata bo morala računati na dejanski položaj. V istem trenutku stopi na plan stara plemenska mržnja, ki zbežanost voditeljem prevrne vse lepe teorije. Tako se iz komunistične ideologije in plemenske prenapetosti sestavi takale rezultat: 1. Komunisti je vsesplošna odredila na vera novega človeštva. 2. Ta vera ne vprašuje po narodnosti. 3. Ta vera izključuje narodnost. 4. Narodnost je zlo. 5. Vse narodnosti se morajo odpraviti. 6. Najprej naj se manjše narodnosti stopijo z večjimi. 7. Slovenci v zasledenem ozemlju morajo postati Italijani. 8. Vsak Slovenec, ki se brani postati Italijan, nasprotuje s svojimi ravnanjem komunistični veri. Najprej naj se mu dopove zlepa, da je italijanstvo višek človeškega razvoja in da slednji vsi narodi postanejo Italijani; če pa še ne verjame in se brani, naj se smatran za odpadnika in očitnega grešnika. 9. Organiziran odpor proti breznarodni godnji naj se uradno označi kot »buržoazijski«. 10. Sovjeti naj skrbijo, da se v najkrajšem času z vsimi sredstvi iztrgijo iz zadnji ostanek kapitalizma.

Zveni kot šala, pa ne po mojem namenu, ampak vsled immanentne »saljivosti«. Kdor pa doživi, se ne bo smejal. O slovenskih komunistih ni vredno govoriti. Teoretično morajo potrditi vseh deset točk, drugače so »slabi kapitalizma«. V narodnem vprašanju imajo torej Italijani kot večinski narod edino odločilno besedo. Naši bodo s prekrepimi pestmi bili okoli sebe po resničnih in dozevnih kapitalistih, prelivali za solnce ideale tudi lastno kri, če bo treba; oni drugi bodo po odzadaj gozili »ščave« v boj, češ: zmerom so bili »fanci«, pa so danes tuji. Ko bo slednjič uveljavljena »diktatura proletariata«, bo v zased. ozemlju — plebscit! Zmota, prijatelj, kapitalna zmota! Plebscit je kapitalistična ustanova. V diktaturi je že vsa sreča tukaj; temu jo še iskati in se zanjo odločevati? Slovenski komunisti so končno veljavno prokleli vsako narodno in državno pripadnost; kako bi se mogli odločiti za kapitalistično Jugoslavijo proti sovjetski Italiji? Ali naj se Italijani izrečejo za »barbara« svojih otroških spominov? Slovenski komunisti pa ne bodo imeli nobenih pravic v diktaturi proletariata; to je menda zadosti jasno. Komu torej dati plebscit in samoodlobo? Prazen fantom, utopija!

Ako torej revolucija po doseženem zmagovalu ostane sama sebi zvesta, sploh ne bo pretresala vprašanja o zasedenih zemljah, ampak bo, tiho ali glasno, sankcionirala doseženo dejstvo ter uvede bod novo enotno ustavo in zakonodajo. Pomislite le, kako velike taktične ugodnosti nudi socializem ta doslednost! Velik del šovinistične inteligence se sprijazni s takim socializmom, ki ne priznava drugih narodnosti, dočim bo italijanska narodnost ipso facto priznana in upoštevana. Velik del »bojevnikov« in »obnoviteljev« bo nahajal potem socializma uresničene svoje sanje o povečanju domovine, o »narodnih in strateških mejah. Veliko lažje prebete novotarje v deželi, ker bo njih srčna rana zaceljena. Socializem postane tako pri mnogih popularen in — nacionalen. Te ugodnosti socialistični voditelji ne zavrejo pešči Jugoslovencov nčlubo. Dogmatična neuklonjivost komunizma ostane le slepilo za lehkoverne »ščave«, ki hočejo imeti nad sabo trdo pest; ob zeleni mazi pa se že iznajdejo gotove »transakcije«, »se vzemo v poštev realna dejstva«, se »uveljavijo ozir na večino« itd. itd., dokler od pravičnosti in nepristranosti ne ostanje drugega, nego abstraktni pojem za trapaste idejke.

Raznaroditev Jugoslovencov na tem ozemlju je torej v Italiji slemenjena stvar, o kateri se tam ne razpravlja in se ne bo razpravljalo. Preobrat v vladnem sistemu ne prinese v tem oziru nobene bistvene izpremembe. Različna je le parola. Stari sistem vpilje: »Slovenstvo je zlo«. Novi sistem kriči: »Narodnost je zlo«. Oboji pa mislijo na ena in isto narodnost!

Veselim se torej, ko vidimo padati v prah starega malika; a ne zaupajmo slepo novemu blagovestju! Socialistična revolucija nam samoodsebe ne prinaša narodne svobode in rešiteljski iskati moramo drugačnega izhoda. Aja.

Vladar, ki laže s „častno besedo“!

Grof Czernin, tedanji minister za znanje stvari bivše monarhije, je po sklepu tistega infamnega in zločinskega »miru« v Brest-Litovsku, rekel naročeni deputaciji občinskega sveta dunajskega, da je francoski minister Clemenceau pred začetkom zapadne ofenzive pomislil pogojanja. On, Czernin, da je odgovoril v sporazumu z Berolinom, da je pripravljen za to, Edina cvira da je v zahtevi Francije, naj se ji povrne Alzacija in Lorena! Iz Pariza pa so odgovorili, da na tej podlagi se ne morejo pogajati.

Tako je pripovedoval grof Czernin oni deputaciji, na kar pa je Clemenceau razglasil v svet, da je avstrijski minister lagal, ko je rekel, da so iz Pariza ponudili pogojanja! Na Dunaju so se zvijali, nakar je francoski minister apostrofiral avstrijskega: ali se ne spominja morda nekega drugega požkusa v Parizu in Londonu od strani neke druge zelo visoke stojičee osebe? Pozneje je Clemenceau označil to osebo: cesar Karel je lastnoročno priznal zahtevo Francije po povrnitvi Alzacije in Lorene kot upravičeno!

To se je zgodilo s tistim glasovitim pismom, ki je bil pisal cesar Karel svojemu svaku, princu Sikstu Parmskemu. Pozneje je bil Sikst dvakrat pri predsedniku francoske republike Poincaré-ju, ki mu je sporočil, na kak podlagi je cesar Karel pripravljen za pogojanja. Dne 27. marca pa je Sikst izročil predsedniku francoske republike tisto pismo, ki mu je bil pisal cesar Karel in v katerem je ta — kakor že rečeno — priznaval upravičenost zahteve Francije po povrnitvi Alzacije in Lorene. Obenem pa je priznaval tudi, da treba vstopati v suvereniteto Belgije ter jo oškodovati za pretrpljene škodo.

O gori omenjeni izjavi Clemenceau-a — da je namreč grof Czernin lagal — je doznal ta poslednji v Bukarešti, kjer so se vršila pogojanja z romunsko vlado za sklep miru. Cesar se je mahajal tedaj v svojem dvorcu v Baden. Grof Czernin ga je zaprosil po telefonu za razgovor. In tu je cesar odločno izjavil, da bi bilo vse laž, kar bi Clemenceau utegnil govoriti o njem. Zatrjal je, da ima pri stvari čisto vest. Pripravljen da je poslati cesarju Viljemu brzojavko, v kateri izreče svoje ogorčenje na lažnjivo spletkarjenje sovražnikov in ga zahtevati svoje brezpogojne zavezniške zvestobe. Za Czernina so bila ta zagotovila cesarjeva v veliko zadostanje, ker — tako je rekel cesarju — če bi bilo drugače, bi bila katastrofa. Obenem je Czernin — bil je vendar previden — zaprosil cesarja, naj ne ukrene ničesar, dokler se on, Czernin, ne povrne na Dunaj. Kajti tu da gre bržkone za pisma, ki jih je cesar pisal princu Sikstu, katerih vsebina pa njemu, Czerninu, ni znana. O tem pa je bil Czernin vendar uverjen, da je Clemenceau lagal. Ta telefonski razgovor je cesar zaključil z zatrditvijo, da v njegovem pismu princu Parmskemu ni bilo nič političnega!

Na to so z Dunaja korekčno razglasili v svet, da so navedbe Clemenceau-a o pretrpljenih pismenih izjavah cesarja Karla izmisljene od konca do kraja. Ko pa se je Czernin povrnil na Dunaj, mu je začel Karel počasi priznavati, da je pač pisal Sikstu o »možnosti miru«, nikakor pa da ni priznaval opravičenosti francoske zahteve glede Alzacije in Lorene. Na to je bil Czernin zaprosil, naj mu da prepis koncepta pisma Sikstu z dne 31. marca 1917, ki je bilo izročeno predsedniku Poincaré-ju in potem — v sporazumu s Sikstom — ministru predsedniku Clemenceau-u. Czernin je rekel cesarju, naj mu pove vso resnico, ker, če ne pozna dejstev, mu ne more dati nobenega sveta. Cesar pa je vstrajal pri svoji laži. Na to je bil zahteval grof Czernin od cesarja, naj mu potrdi s častno besedo, da je bilo besedilo v resnici tako, kakor trdi on, cesar! In cesar Karel je dal častno besedo! Častno besedo, čeprav je vedel, da je laž, kar pravi! Na to je Czernin predlagal, naj se besedilo, kakor je zatraja cesar, navede v javni objavi nasproti besedilu, kakor je zatraja Clemenceau! Cesar je prihrdil, da si očitno — nerad. Za tem — po razgovoru z Zito — je cesar naložil Czerninu, naj v demontu namiguje, da je rokopi cesarjev menda — potvorjen! Czernin je opozoril na nesmiselnost takega izgovora; a tu je cesar Karel zahteval nekaj nezasišanege: naj namreč grof Czernin vzame nase vse tisto pismo! Minister je seveda to odklonil. Na to je bil izdan na Dunaju »na najvišje povelje« komuniste, v katerem je bilo rečeno, da je bilo pismo princu Sikstu zgolj privatno pismo, da ni dajalo princu nikakega naloga za posredovanje pri predsedniku francoske republike; niti ne za to, da bi se vsebina sporočila dalje; in slednjič ne za to, da bi princ sprejel kakke izjave od nasprotne strani. Dalje je bilo v tem komunističnem zahtevu, da Belgije ono pismo niti omenjajo ni (!), a glede francoskih zahtev, da je cesar le izjavil, da bi jih podpiral, če bi bile pravilne, kar pa da niso!

Ta komuniste je torej trdil nekaj, kar je bilo v direktnem nasprotju z resnico! Počasi je začel grof Czernin očitno prihajati do izpovedanja, da je ta cesar Karel naravnost avaran. Zato je predlagal Czernin, naj bi se Karel »iz zdravstvenih razlogov« umaknil od državnih poklov in nadomestoval naj bi ga ali najhvojda Evgen, ali Friderik. Dne 13. aprila je bil Czernin pozvan v avdienco, toda sprejela ga je — Zita! In ta je rekla: ne! Hkratu pa je dospela nova objava od strani Clemenceau-a kjer je rečeno, da cesar Karel je laž, kakor človek, ki je prišel v zadrego. Obenem je izjava francoskega ministrskega predsednika vsebovala o izročnem pismu cesarja Karla ta-

ke podrobnosti, da ta poslednji in Zita nista imela več nikake nade, da bi mogel kdo dvomiti na resničnosti tega, kar trdi Clemenceau! Na to pa sta Karel in Zita prišla na naravnost infamno idejo: naj se zatrži, da je bilo pismo na potu iz Laksenburga v Pariz potvorjeno! Na pripombo Czernina, kdo da bi bil falsifikator, je odgovorila Zita naj se ta — še le najde! Czernin je odklonil tako lumparijo, odšel in ostopil.

Te podatke prinaša brošura pod imenom »Czernin in Sikstova afera«, ki jo je spisal sekcijski svetnik Avgust Demblin, ki je kot pridodanec ministrstvu za znanje stvari osebno in neposredno dokazoval vse te dogodke. Ti podatki dajejo neporečen dokaz, da je cesar Karel nalogal svojega lastnega ministra in da je lagal vsemu svetu. Cesar je postal za hrbtom ministra in ga s tem zavajal. Laži cesarjeve so se povslepe oelo do krive »častne besede«!

Vladar, ki — laže! To je drastičen zgled, kakle — da molčimo o njegovi vladarski nespodobnosti — moralčne kvalitete je bil ta vladar tudi kot človek! Izvršila se je le božja in človeška pravica s tem, da je ravno tak vladar žalostno zaključil vladavino Habsburžanov.

Vzdramite se!

(Dopis.)

Kjerkoli solnce sije tod, Naš nekaj je prebival tod. Sedaj tod tuje širi se, Osabno tod sopiri se, Premekhi pač mi bili smo, Da zemljo mu pustili smo.

Tako bomo kmalu tudi mi morali zaplakati z Aškercem, če bomo še dalje spali in sanjali, napravili pa ničesar. Živimo v resnih časih. Velik prekrat se vrši na naši rodni, dedni zemlji v narodnem, gospodarskem in kulturnem oziru. Italijanska gospodarska moč se udomačuje na umeten način vedno v večji meri. Oziramo se le nekoliko po naši okolici tržaškega mesta, ki šteje vsepovsodi najmanj 99% slovenskega prebivalstva in videli bomo, kako italijanska premoč raznaroduje naše ljudstvo: tisoči slovenskega naroda se izgubljajo v italijanskem morju. Pred nekaj dnevi mi je padla v oči »Lavoratoru« označba Optina-Pogigorente. Bil je razglas Openske električne železnice. Ime Pogigorente naj pomeni Opčine. Tako si postiljajo naši osvoboditelji! In županji — seveda — dotičniki, ki so jim ali ta prevroča, ali pa se žele prikupiti osvoboditeljem, prav posebno radi posegajo po teh spačenkah. Na ta način gredo na roko prizadevanjem tistih, ki našo slovensko grudo slikajo kot pristno italijansko; obenem pa se vsele, češ, ker že oni recimo avstrijski Nemci ne morejo več gospodariti tu — pa naj Italijani; samo, da Slovenci ne! In to službo opravljajo večinomna ravno ljudje, ki po večini žive zgolj od denarja slovenskih žuljev.

Pa vstopimo enkrat v to električno železnico in se peljimo na Opčine. Različne reklame tablice — med drugimi tudi lepak stare restavracije »Union« na Opčinah — so seveda, vse samo v italijanskem jeziku. Je pač tako! Vozni listki tudi samo-laški. Dospevši na Opčine, se človek komaj oddahne; saj je stopil na popolnoma slovensko zemljo, staro kraško skalo. Ali, koliko razočaranje, ko vidi takoj restavracijo »Union«, zavito vso v italijanski lepake; na desni nekdanji hotel »International«, v vojni prekršen s »Isenzo«, in danes — »Hotel Vittorio Veneto! Morda pridejo pa vendar še kdajdaj kak Japonci ali Kitajci nas odrediti in zapisejo z zlatimi črkami: Čike-Cika!

A kar je še bolj žalostno, je naše šolsko poslopje. Od daleč vidimo velik napis: »Civica Scuola popolare slovena«. Res trda si kraška skala, prepotrpeljiva. Da vse to tako mirno prenašaš, ko ti zabijajo v srce žrebelj za žrebelj. Ali ničesar ne čutiš, ali se ne bojiš, da izkreviš in da ti potem noben zdravnik ne odporoče več?

Vzdrami se! — Odstrani, kar ti kvari ugled in nadomesti z lastnim jeklenim oklepom! — Dalje vidimo »Farmazia-Lekarna«. — Na križpotih zopet »per Prosecco«, »per Trebichiano« itd. E, seveda, na italijanski zemlji smo in italijansko so menda te vasi. Cisto pravilno! O kako lepo zveni ob večernih urah italijanska pesem po Opčinah! Vprašal bi le: ali oni, ki pojejo tudi razumejo njiš besede? Slovenska dedela in vdove se ženijo in vso slovo žive z ljudmi, ki so jih komaj včeraj spoznali. Celu možje, ki so bili največji narodnjaki, rekli bi predstavljati ljudstva in njega vcelje, — ker smo stivali vanje preveč zaupanja — zalagajo sedaj z našim denarjem podjetja tujeve, mesto, da bi — če že imajo toliko odveč — stivali denar na razpolago za kak bolj blag namen. Seveda, vsak je svoj gospodar. Vsecelo bi nas prav vseeno, če bi jim po denarju še glavo stivali pod žago! To je en primer z Opčin, a marsikje je še slabše.

Zahod nam obeta nesrečo, nevihtu, ki pomlad naš narod. Naš dom pada, pada slovenska zemlja, otrok za otrokom, družina za družino se iznevrja našemu narodu. Italijanska narodna, gospodarska in kulturna moč nas ubija. In sedaj? Če pojde to tako še dalje, gorje nam! Zato kličemo vsej jugoslovanski mladini na zasednem ozemlju: — Vzdrami se! — Ne daj se zavajati, narod moj, in slepiti od ljudi, ki te hočejo uničiti, moralno in materialno. Še je čas, toda skrajni! Dve leti si počival, spal in sanjal; drugi pa plešejo okoli tebe kakor okoli zlatega teleta. A gorje ti, ko ti poberejo vse! Ničesar ti ne preostane, nego da povežeš očulo in greš. Vzdrami se vsi, vstanite in solnce prepodora naj ogreje Vaša srca, da Vam bo domača zemlja draga in da se bodo vsi zavedali in hoteli biti na lastni zemlji sami gospodarji! Ne zanašajte se na druge, kajti le kar si ustvarite z lastnim trudom Vam bo rodilo sad. Pokažite voljo na-

roda in delujte vsepovsod za osamosvoje našega naroda in uveljavljanje njegovih pravic. Kakor že rečeno: časi so resni; zato se treba oprijeti dela tem trdnjeje. Pustite strankarstvo! Člani vseh društev, združite se v eno kolo, ki naj ima močno os in naj bo trdno okovano. Delujte z združenimi močmi za lastno stvar; odpadnikom, izdajicam naroda in tujem, ki ne spoštujejo pravic našega naroda, pa napovejte boj do skrajnosti. V vseh naših slovenskih krajih si nabavite takoj tablice s samoslovensko označbo kraja. Odstranite vse tujejezične označbe in pribijte pri prvi hiši, ob vhodu in izhodu novo pravilno slovensko označbo kraja. Istotako nabavite tudi na vseh križpotih in na mestih, kjer služijo napisi v orijentacijo smeri, nove napise in odstranite tujejezične! Istotako zahtevamo, da se na vseh naših železniških postajah v prvi vrsti stavi originalno ime kraja na naši zemlji v slovenskem oziroma hrvatskem jeziku. Dalje zahtevamo občinske in poštnice pečate istotako v našem jeziku. Zahtevamo dalje, da se našim občinam tudi od uradnih strani dopisuje in pošilja razglase v slovenskem jeziku in da se tudi vse naše prošnje in vloge, pisane v slovenskem jeziku, rešujejo (pa naj bodi tudi pri gubernijskih oblastih) v jeziku, v katerem so bile vložene. In to ne velja morda samo za kak edriški okraj, ampak tudi za najožje okolico tržaško. To bodi naš program. In pri tem moramo vztrajati.

Leta in leta nas je tlačila ranjka Avstrija! Slednjič pa je prišlo plačilo tudi zanj, prišli so osvoboditelji! ... Mislili in upali smo, da tudi nam prineso to blaženo svobodo! ... Prinesli pa so nam grenko razočaranje. Solnce svobode nam še ni zasijalo! Upamo še vedno; toda, danes s to razliko, da si to, kar naj bi prejeli od drugih, moramo priboriti sami! Sve-to se to naše pravice. Le pokoncu! Kvskul! Ničte naj ne zastane! Vzdrami se! Vsi! In trdno voljo imejte; saj zahtevamo in gremo v boj za neoporečno pravo. Bodite npravnstveni, pošteni in idealni na delu za narod in grudo! Naša rešitev je le v npravnstvenem, narodnem, gospodarskem in kulturnem prepodu vsega našega naroda in v tesni kulturni spojitvi Jugoslovencov. Vsak Slovenec naj se zaveda, da smo del velikega slovenskega plemena, da smo — tudi če pridemo v drugačno državništvo — vendar-le Jugoslovenci in da se moramo in da bomo z vsemi močmi odbijali poritalijančevanje. Idejo narodne obrambe, zaveš narodne skupnosti in narodne dolžnosti se morajo vcepiti vsem našim ljudem v meso in kri.

Dostavek uredništva: Dopisnik beleži mnogo žalostne resnice. Vendar pa menimo, da vidi stvari nekoliko prečno in so mu zaključki prepesimistični. Pa so tudi nekatere trditve njegove stvarno neosnovane. Tako n. pr. trdi-tve, da nas postajajo gospodarska in kulturna moč naših »odrešiteljev«! Ne, ne, moč je v režimu, v metodah, ki pa so zgrešene in se utegejo maščevati nad tistimi, ki se jih poslužujejo. Prav pa ima dopisnik in mi se mu pridružujemo brezpogojno, ko pravi: da rešitev naša je v samopomoči, v lastnem složnem delu, v notranji sili naroda. Priobčili smo dopis kot ključ iz poštnice slovenske duše: strnite se v trdno vrsto in na skupno delo, ki naj ne pozna medsebojnega strankarstva v takoj teških časih!

Narodno predstavništvo.

BELGRAD, 2. Današnja seja narodnega predstavništva je bila zelo slabo obiskana. Navzočih je bilo le okoli 100 poslancev. Na dnevnem redu je bil 15. člen volčnega zakona, o katerem se je razvila precej dolga debata, dasi je vlada hotela, naj bi se v prvem čitanju sprejel ta člen brez debate. Debate so se udeležili Jovanović, Jaša Prodanović, Ilija Ilić in Joksimović. Govorniki so zastopali najrazličnejša stališča. Nekateri so predlagali, naj se uradnikom odvzame pasivna volilna pravica, drugi pa so se zopet zavzemali za aktivno volilno pravico uradnikov. Členi 16, 16., 17. in 18. so bili končno sprejeti. Protiv je poudarjal, da se debata o volilnem zakonu nalašč zavlačuje, da bi se volitve v konstituantno moglo vršiti čim spomlad.

Posl. Jaša Prodanović (republikanec) je v svojem govoru o aktivni in pasivni volilni pravici govoril tudi o volilni pravici predsednikov pokrajinskih vlad in poverjenikov. Trdil je, da v slučaju, ako so odgovorni ministri, ne smejo imeti volilne pravice, ker so uradniki, ako pa so odgovorni parlamentu, bi morali demisionirati, kadar demisionira tudi osrednja vlada.

Ustanovitev podružnic Narodne banke.

BELGRAD, 2. Narodna banka osnuje svoje podružnice v Skoplju, Zagrebu, Ljubljani, Osijeku, Novem Sadu, Varaždinu, Vrhu in Banjaluki. Verjetno je, da bodo te podružnice otvorene že s 1. julkijem.

Konec medzavezniške konference v Bruxellesu in začetek konference v Spa.

BRUXELLES, 4. Medzavezniška konference v Bruxellesu je bila prolog konference v Spa, ki se začne jutri in katere se udeležijo tudi nemški odposlanci; konference v Bruxellesu je imela namen, da se doseže sporazum med zmagovalci glede zahtev od Nemčije, a konference v Spa bo morala pripraviti sporazum med zmagovalci in premaganci. Pripravi, kajti tudi na konferenci v Spa se gotovo ne doseže kompromisnega sporazuma, na podlagi katerega bi se lahko smatralo zavezniško-nemsko vprašanje za rešeno, in izkone bo sledil tej konferenci še kak sestanek, na katerem se bodo razpravljale, ali kakor se pravi, revidirale sklenjene določbe. Nehote prihaja človeku, ko zasleduje reševanje nemško-zavezniškega vprašanja, na misel pravičja o Kraljeviču Marku, ki se ni mogel izkopati izpod trupla Muse Kesedžije: ubil je bil »boljšega junaka« od sebe! Tudi ententa je zmagala »boljšega

junaka«, Nemčijo, katere se še vedno boji, če-ravno je zmagala.

Na konferenci v Bruxellesu se je razpravljalo o dveh glavnih vprašanjih: o porazdelitvi nemške vojne odškodnine in o zavezniški in o doloditvi števila nemške vojske. O teh vprašanjih se razpravlja že od preminja sem, ne da bi se bili še rešili, ker se pravzaprav niti ne morete rešiti. Razpravlja se o porazdelitvi nemške odškodnine, a pri tem ni še padla zadnja beseda niti o tem, kolika bo ta odškodnina. Res je, da so zavezniški, posamezni, seveda, že določili svoto odškodnine, ki pa so jo morali že nekolikokrat menjati zaradi nemških slabih gospodarskih razmer. Nemčija, ki je pravzaprav zakrivila svetovno vojno in ki bi morala dosledno tudi plačati škodo, ki jo je povzročila svojim nekdanjim sovražnikom, se nahaja sedaj v tragičnem položaju, ki pa ima obenem za njo to prednost, da lahko zavrne vsako zavezniško zahtevo za neizprosljivim dokazom: »ne morem! ... in sad impossibili nemo tenetur«. S tem dosega Nemčija troje: odlanja zavezniške zahteve, ne da bi pri tem zakrivila nepokornost mirovnim pogojem, — sili zavezničke, da ji pomagajo gospodarski zopet na noge, ker Nemčija je neobhodno potreben sestavni del evropskega gospodarskega sistema, ki ga je svetovna vojna začeno razdrila, toda ne uničila, in morajo zavezniški narediti Nemčijo zmogljivo, da plača škodo, ki jo je naredila s svojo postitko, — in prinaša slednjič med zavezničke nesložje, kajti kvota odškodnine, ki jo bodo posamezni zavezniški lahko zahtevali od Nemčije, bo gotovo veličanskega pomena za njihove bodoče gospodarske odnose; z njo, to je: čim večja bo odškodnina, ki jo bo Nemčija dolgovala posameznemu zavezničku, v tem ugodnejšem gospodarskem položaju se bo ta zaveznik nahajal nasproti njem.

Za zavezničke je torej bolj važno, v kakem razmerju se odškodnina porazdeli, kakor pa kolika bo odškodnina. Vprašanje porazdelitve odškodnine se rešuje že dolgo. Glavno besedo imate pri tem Francija in Anglija. Ze pred konferenco v Boulogni se je vršil sestanek med Millerandom in Lloydom Georgeom v Hytheju, kjer je bilo določeno, da dobi Francija 55% nemške odškodnine, Anglija 25%, a ostali del da se porazdeli med Italijo, Belgijo, Jugoslavijo in Romunijo. Prva posledica tega je bila, da je moral nastati spor med Italijo in drugimi manjšimi državami. Ker je Italija zahtevala zase 20% odškodnine, bi bilo moralo estati za druge države samo — 0%. Ker Italija nima, o-veda, toliko poguma, da bi zahtevala, naj se njen postotek odškodnine zviša na račun Anglije in Francije. Tako je bilo popolnoma razumljivo, da se je morala konference v Boulogni, ki je sledila sestanku v Hytheju, zaključiti, ne da bi se bilo vprašanje rešilo, in da je že v začetku konference v Bruxellesu prišlo do spora med Italijo in Belgijo. Spor se je potem — kakor javljajo uradna poročila — poravnal, ker je italijanski odposlanec Sforza izjavil, da Italija ni zahtevala, naj se njena odškodnina zviša na račun Belgije, in tako pada povisane italijanske odškodnine pač na — druge manjše države. Zdi se, da se je dosegel v tem vprašanju sporazum, toda vest ni uradno potrjena, tako, da bo Francija dobila 52%, Anglija 22%, Italija 10% in razen tega odškodnine na drugih poljih, Belgija 8%, Jugoslavija 5%, a druge države 3%.

Tako se je doseglo, da bodo zavezniški nastopili na konferenci v Spa složno vsaj do neke mere, kar bo zelo potrebno, kajti na dnevnem redu je Spa so res važna vprašanja. Razpravljajo se bo o svoti odškodnine, ki je bila določena na 126 milijard, o vprašanju izločitve premoega in o — vprašanju razorožitve. Tudi glede vprašanja odškodnine je znala Nemčija postaviti zavezničke v zelo kolidiv položaj. Zavezniški zahtevajo omejitve nemške vojske na 100.000 mož, ker se boje, da bi jim mogla Nemčija postati zopet nevarna, a Nemčija odgovarja, da ji je potrebno vsaj 200.000 za vzdrževanje miru v državi, brez katerega je vsako gospodarsko napredovanje nemogoče. Tako se zavezniški nahajajo na križišču: ali pomagati Nemčiji gospodarski na noge in torej dovoliti, da sme čimeti pod orožjem v svojo vojsko za vzdrževanje miru, ali pa zahtevati omejitve vojske na 100.000 mož in s tem tvegati nove nemire v Nemčiji, za obstoj njenega gospodarstva in — izgubo odškodnine, ki ji mora plačati. Kraljevič Marko in Musa Kesedžija!

Razen zavezniško-nemških vprašanj se bo razpravljalo na konferenci v Spa tudi o drugih zelo važnih vprašanjih, kakor je vprašanje mandatov v Aziji, gđansko vprašanje, vprašanje mirovne pogodbe s Turčijo, proti kateri so zavezniški že v Bruxellesu zavzeli zelo odločno stališče, zahtevajoč brezpogojno podpisane mirovne pogodbe, rusko vprašanje, ki vizi še vedno kot Damoklejev meč nad entento, in razna druga vprašanja. Ali bodo zavezniški vsa ta vprašanja rešili, ali pa odgodili? Sodeč po dosedanjih preskušanjih, jih bodo rešili tako, da — ne bodo rešena, ker če bi jih hoteli rešiti, bi morali predvsem izpremeniti vseslovesko pogodbo in se nato na nekaterih poljih popolnoma odreči dosedanje politike. Tej nestalnosti zavezniških sklepov je gotovo veliko krivo tudi dejstvo, da se Amerika ne udeležuje sedanjih konferenc.

Zavezniška odposlanstva so na vsak način že odpotovala v Spa, kjer se bo jutri vršila prva seja.

ODHOD NEMŠKE DELEGACIJE V SPA.

BEROLIN, 5. Nemška delegacija, katero sestavlja kancelar Fehrenbach, minister znanjih stvari Simon, minister za finance Wirth, zakladni minister Scholz in minister Herman, je odpotovala sredi v Spa.

Pred odhodom je izjavil kancelar Fehrenbach uredniški listu »Lokal-Anzeiger«: »Prepričan sem, da se bomo mogli v Spa pogajati, imeli bomo buče boje, toda prepričan sem, da se ne bomo vrnili praznih rok, ne morem, seveda, tega dokazati, toda

izjavljam to zopet. Ententa ne more zahtevati od nas nemogočega.

Minister vnanjih stvari je rekel: Ne vem, kaj se bo zgodilo v Spa pred prvo sejo, toda mi ne bomo podpisali brezpogojno. Samo pod tem pogojem sem pristal na vstop v vlado.

Prva seja konferenc v Spa.

SPA, 5. Konferenca v Spa je začela danes svoje delovanje. Ob 11 se je prišel v avtomobilu von Simon, nemški vnanji minister, nato kancelar Fehrenbach in končno Hornes, državni tajnik za prehrano. Bollin Jacquemys, glavni tajnik konference, jih je sprejel pri vstopu v vilo in jih nato odpeljal v dvorano za seje, kjer so bile že zbrane druge delegacije. Nemški odposlanci so zavzeli prostore okoli mize, ki zavzema v obliki podolke skoraj vso dvorano. Delacroix, belgijski ministrijski predsednik, ki predseduje konferenci, je javil nemškim odposlancem, da so zavzeli določili program konference in da žele, naj bi se najprej razpravljalo o vojaških vprašanjih. Kancelar Fehrenbach je odgovoril, da so nemški odposlanci smatrali, da se zavzeli določili program konference in da žele, naj bi se najprej razpravljalo o vojaških vprašanjih. Kancelar Fehrenbach je odgovoril, da so nemški odposlanci smatrali, da se zavzeli določili program konference in da žele, naj bi se najprej razpravljalo o vojaških vprašanjih.

Med tem so se sestale razne komisije, kakor tudi komisija za glasila vprašanje, ker so bile poljske čete nepravilno zasedle nekatere kraje, in komisija za odškodnine.

Sestanek med Sforzo in Trumbićem.

SPA, 5. Gotovo se bo veliko pisalo o pogovoru, ki ga je imel sredi in danes Trumbić z italijanskim odposlancem Sforzo, čeravno gre bržkone samo za pogovorno neformalen predmet pogovora. Trumbić je namreč prispel sredi iz Pariza in se je na postaji v Spa slučajno srečal s Sforzo. Odposlanca sta se pri srčno pozdravila, ker sta že stara znanca s Krfa. Danes sta se zopet srečala pred gradom Frense po prvi seji konference in sta se po prijateljskem pozdravu pogovarjala okoli četrte ure.

DAMA FERID PAŠA O TURSKI MIROVNI POGODBI.

PARIZ, 5. Agencija "Havas" javlja iz Carigrada: Dobro poučeni krogi izjavljajo, da dama Ferid Paša ne skriva v brzojavki, ki jo je poslal iz Pariza svoji vlad, svojega pesimizma glede izpremembe klavzul mirovne pogodbe, in da izjavlja, da se bo položaj Turcije šujšal, če bodo nacionalistične čete vztrajale pri svoji popustljivosti.

NOVA AVSTRIJSKA VLADA.

DUNAJ, 5. Nova vlada je tako le sestavljena. Vodja pisarne in odseka za revizijo ustave — Dr. Mayer, državni tajnik za vnanje stvari — Renner, vojni minister — Deutsch, minister za javno oskrbo — Glocke, minister za zdravstvo — Tandler, minister za javno skrbstvo — Tanisch, minister za trgovino — Heine, za poljedelstvo — Heueis (?), za notranje stvari — Brejaky, za finance — Reisch, za prehrano — Löwenfeld Ross, za bogoslužje — Miklas, za pravosodstvo — Roler, predsednikov državni podtajnik — Renth.

Italijanska zbornica.

Vlada se opravičuje zaradi postopanja proti uporabi. Stališče socialnega demokrata Cicciotta nasproti Giolittiju vnanji in notranji politiki. RIM, 4. Včerajšnja seja italijanske zbornice je bila važna, v kolikor se je pokazalo, da vlada ne namerava postopati proti jaksim in drugim ugovorom z vso odločnostjo, temveč kolikor mogoče obzirno. Državni podtajnik za notranje stvari Corradini, ki je bržkone govoril po Giolittijevih navodilih, je zvrščal krivd za krvave spopade na množico in orožnike, ki — so streljali brez ukaza. Izjavil je, da vlada namerava ukretni vse, da ne pride do izgredov in je v ta namen razveljavila določbo, ki je podrejela kazensko postopanje proti varnostnim organom dovoljenju s strani upravnih oblasti.

Tekom razprave o vladnem programu je bil najvažnejši govor socialnega demokrata Cicciotta, ki je poudarjal, da so se največji Giolittijevi zasluge sedaj strnili okoli njega v upanju, da jih bo združil v boju proti socialistični stranki in da bo vodil vnanjo politiko v znamenju nepopustljivosti. Toda politične smeri — je izjavil Cicciotta — niso sedaj več odvisne samo od enega moža, in Giolitti se bo moral prilagoditi volji naroda. Povratit Giolitti na vlado pomenja padec zgodovinske politike v zadnjih petdesetih letih, ki je popolnoma uničila državni ugled. Vojne obljube se še držijo. Kmetom se je obljubila v vojni zemlja, toda namesto izpolnitve te obljube si sledijo sedaj agrarna gibanja po celi Italiji z vsemi žalostnimi posledicami. Zahteva se razen tega, naj vlada nastopi odločno proti ljudskim masam, toda če meščanske stranke mislijo, da smejo računati na spore v socialistični stranki, se varajo, kajti proti reakciji bo stranka nastopila kot en moč.

PODLISTEK

Branka.

Avugst Senoa. — Posl. M. C. — E.

— O nesrečna mameca! Tudi tvoja Branka ne bo srečnejša!

Branka ni imela angelja-varuha; Branka je imela marveč čela vraga na potu. Odpor odločnega dekleta je naravnost razburlil početno družo Maričevov ter ga silil, da z vso silo prepreči namere in naide dekličine. V njegovi duši je odzvala neprestano: "Branka mora in mora biti moja!" A Marič je znal najti stranskih poti in načinov, da je dekličici zaprl pot. Virgel je se sebe pretežko haljo pedagoška, da si našel mnogo udobnejšo obleko birokrata. Nikdar ni sodeloval bistrosti svoje glave in posebnega znanja; ali znal je to nekaj časa zakrivali z brbljavim svojim jezikom, si pajoč prazne fraze v svet; svoje mnenje je izrazil s posebno drznostjo; nasproti deci je bil oduren in surov, da so se ga belci kot živega vraga. Nekot je bil prepričan iz stare nemške knjige dva članka ter pa dal kot svoje izvirno delo natisniti v šolskem listu. S tem si je hotel pridobiti nekak ugled pred svojimi tovaršji, oblastni in svetom. Tu pa tam je — da bi bil še popularnejši — ubiral jako radikalne stunde, senjal nekaj o socialnem demokratizmu, ter

Govornik je utemeljeval nujnost ustanovitve tovarniških svetov in je nato govoril o vnanji politiki. Poudarjal je, da Giolitti ne bo mogel voditi politike evropskega mira, če ostane solidaren z zavzejniki, ker v nekaterih njegovih dejanjih so kul nove vojne. Italija mora biti prijateljica vseh in sovražnica nikogar. Glede jadranskega vprašanja vpraša vlado, ali namerava zopet začet neposredna pogajanja z Jugoslavijo, ki so se bila začela v Pallanzi, ali pa namerava voditi politiko čakanja. Treba je — pripraviti potom sporazuma z Jugoslavijo umeknitev italijanskih čet s premirne črte, ker samo tako se bo mogla res izvršiti demobilizacija in udeležiti neobhodno potrebno varčevanje. Vpraša vlado, ali ve, kako se razpisajo fondi za zasedanje premirne črte, ker admiralji in generali, ki tam poveljujejo, vporabljajo del tega denarja za imperijalistično propagando. Morala bi se uvesti preiskava, da se vidi, kako se je trošil doleži ta denar. Zelo pametno bi bilo, če bi se odposlanci vsi vojaški poveljniki in se nadomestili s civilnim upravitelji.

Kar se tiče albanskega vprašanja odobrava vladni namen, da bo spoštovala neodvisnost Albanije in upa, da bo Giolitti popolnoma izvršil svoj namen in odposlanci vojaštvo ne samo iz Albanije, temveč tudi iz Valone, ki nima nikakoršne strategijske veljave za sigurnost Italije na Jadrani; neopravičena posest tega mesta s strani Italije bi lahko povzročila nove zapletaje. Zaključuje je poudarjal, da se Italija more obnoviti gospodarski in socialno, vključno težavemu položaju, če bo ubrala pot modrega in potrebnega popuščanja in zbiranja svojih energij. Tudi ta nov preporoč bo delo delavstva, ki ni zastrupljeno z razdiralno strastjo, temveč se zaveda svojih pravic in ne more uničiti vira produkcije ter bo našlo v bratstvu vseh narodov neomajno podlago za državo pravičnosti.

RIM, 5. Razprava o vladnem programu se nadaljuje še vedno. Glavni značaj dajejo sejem socialistični govorniki, ker oni kot edina opozicija silijo vlado na izjave v najokrožnejših vprašanjih. Na današnji seji je govoril socialistični demokrat Rossi, ki je zahteval, naj se proglasi smernost za vse politične in vojaške prestupke. Poudarjal je odločen odpor socialistične stranke proti sodelovanju z meščanskimi strankami, izjavljajoč, da je socialistična stranka zmožna, da prevzame vlado in da je pripravljena doseči ta svoj namen tudi mirnim potom, brez nasilja (kar je na vsak način nova smer v politiki italijanske socialistične stranke); zato je Giolittijeva dolžnost, da izjavi, da je prišel čas, ko morajo meščanske stranke izročiti oblast socialistični stranki.

Radičalec Girardini smatra, da je notranji položaj Italije huši nego kateresikoli druge države, ker drugod je vojna nerodni čut dvignila, dočim ga je v Italiji potlačila. Upa, da bo Giolitti zbral okoli sebe vse žive narodove sile, ki so sedaj potlačene in razkropljene, da more Italija v miru in delu vzpostaviti svojo moč in postati vredna onih, ki so se za njo žrtvovali.

Po govoru Falba, ravnatelja lista "Messaggero", ki je izrazil upanje, da se vlada ne bo odrekla protektoratu nad Albanijo in vzpostavila neodvisnost Albanije v mejah londonske pogodbe, je govoril socialistični demokrat Romita, ki je očital Giolittiju, da je sedaj popustil na svoje obljube, da bo uvedel preiskavo o vojni in njenih vzrokih, in se je sedaj zvezel z onimi, ki so odgovorni za vojno. Govornik zahteva tudi preiskavo o vojni v Libiji, ki jo je hotel in vodil Giolitti sam. Preiskava, ki jo namerava uvesti Giolitti sedaj, ko je končno postal ministrijski predsednik, ima samo upravnih značaj, dočim bi to morala biti parlamentarna preiskava v svojem pravem političnem pomenu.

Prvi koncu seje je prišlo do zanimive razprave med socialističnim demokratom Lollimjem in vojnim ministrom Bonomijem. Lollini je poudarjal, da prihajajo iz raznih krajev vesti o odhajanju vojaštva v Albanijo in je čital v dokaz za svojo trditve neko okrožnico vrhovnega štaba, ki govori o pošiljanju vojaštva v Valone in opozarja, naj se vojaštvu ne pove, kam je namenjen. Vojni minister Bonomi je odgovoril, da se pošilja v Albanijo samo preostolenci in posamezni vojaki, ki se vračajo iz bolnišnic k svojim oddelkom. Jutri se bo nadaljevala razprava o vladnem programu.

Italijanska vlada pred novo krizo?

RIM, 4. Zadnje čase se listi zelo razburjajo zaradi stališča, ki je namerava zavzeti ljudska stranka nasproti volilnemu redu pri občinskih volitvah. Znano je, da so se občinske volitve odlašale od meseca na mesec in sicer zaradi tega, ker sta i bivši ministrijski predsednik Nitti i njegov naslednik Giolitti hotela imeti občinske volitve kot zadnjo rezervo, s katero lahko stopita v boj, bo šlo za pridobitev kake stranke na svojo stran, kateri je veliko na tem, po kakem volilnem redu se bodo izvršile občinske volitve, tako da je upravljen 1300 občin od 8000 po kraljevih komisarijih. Toda naenkrat je prišel poslanec liberalne stranke Pignatari s predlogom, naj se volitve vršijo čim prej in po sedanjem volilnem redu, to je brez promene. Ker bo večina sedanje zbornice, izklju-

čivši socialiste, gotovo glasovala za Pignatarijev predlog, so se poslanci ljudske stranke, ki se že zdavnaj vztrajno in odločno bori za proporcijo pri občinskih volitvah in ki je tudi na podlagi kake obljube na tem polju stopila v Giolittijevu vlado, zelo iznenadili, tembolj, ker je ministrijski predsednik izjavil, da se vlada ne bo vtilkala v to vprašanje in je prepustila zbornici. Ljudska stranka hoče namreč, da se vlada zanaša na to vprašanje in da zastavi vse svoj vpliv, morda tudi potom predložitve vprašanja zaupnice, da Pignatarijev predlog prode. Umeknitev članov ljudske stranke iz Giolittijeve vlade pa bi pomenjalo — vladno krizo, katere se ne dala tako kmalu rešiti.

Turati in Cicciotti pod obtožbo.

RIM, 4. Vodstvo socialistične stranke je stavilo pod obtožbo Turatia in Cicciotta, ker da sta prijazna sodelovanju z meščanskimi strankami. Na prihodnji seji bo prišlo vprašanje teh dveh poslancev na dnevni red. Turati in Cicciotti sta sprejela to vest popolnoma mirno in sta prepričana, da njuni nasprotniki ne bodo dobili večine.

AGRARNO GIBANJE V FURLANJI.

GORICA, 4. Furlanski kmetje so upali v zadnjih letih, da bodo vendar enkrat rešeni srednjeveškega suženjstva, toda po dokončani vojni so izgubili tudi njihovi upi na izboljšanje svojega položaja, kajti vedo dobro, da se bodo z nameravano priklopitvijo njihove zemlje k Italiji uveljavili tudi pri njih po italijanskem sistemu se huji kolonski sistemi nego so bili pred vojno. Vseled tega se je začelo med njimi gibanje, ki gre vzporedno z agrarnim gibanjem v Italiji, kjer se je tudi začel narod upirati proti srednjeveškemu razmerju kmetov, kolona nasproti gospodarju zemlje, a ima obenem tudi drugo smer. Furlanski kmetje vedo prav dobro, da bo, če se njihovi kraji priklopijo k Italiji, njihovo razmerje nasproti gospodarjem zemlje ne samo ostalo, temveč postalo še hujske, ker v Italiji je kolonski sistem tako vkoreninjen, da ga ne more odpraviti nič nego revolucija. Ker pa je čakanje na revolucijo predolgo za ljudi, ki hočejo sedaj živeti, je razumljivo, da se furlanski prebivalstvo obupno upira, da bi se na kak način rešilo nevarnosti večjega suženjstva. Po vojni se tudi priprosti narod bolj zaveda svojih pravic in tako je izbruhnila v zadnjih časih vsa ona prikrivana jeza sužnja proti gospodarju, ki jo je postopanje italijanskih oblasti se poostroilo.

Po znanih zadnjih izgredivih so se začeli med poljedelskimi delavci in zastopniki lastnikov pogajanja. Kmetje so omejili svoje zahteve na najmanjšo mero: Zahtevali so posebno pogodbo, po kateri bi mogli obdelovati po svoji volji zemlje, obdržati plodove svojega dela in dati lastniku zemlje odškodnino v denarju. Pogajanja so trajala dolgo in zdelo se je, ko so se predvčeršnjim zopet sestali obojestranski zastopniki v Gorici, da se bo dosegel sporazum. Toda zastopniki lastnikov so se pokazali vključno popustivim s strani kmetov tako nepopustljivi, da so se morala pogajanja prekiniti, kar zna imeti najhujše posledice. — In res prihaja v zadnjem hipu vest, da so poljedelci delavci v spodnji Furlanji proglasili stavko, ker se jim niso izplačali zastanki. Na pragu smo torej novega gibanja v Furlanji.

Iz Jugoslavije.

Preosnova pokrajinskih vlad. Po regentovem povratku se še ni sestali ministrijski odbor za sestavo pokrajinskih vlad. Minister Pribežević se nahaja še v Pragi, minister za promet dr. Korošec pa je odpotoval v južno Srbijo k otvoritvi železniške proge Gradsko—Prilep. Z ozirom na to se vprašanje preosnove pokrajinskih vlad ne bo rešilo pred tednom.

Občinske volitve v Osijeku. Pri občinskih volitvah je bilo oddanih 2148 glasov, medtem ko je bilo pri prvih volitvah oddanih 4131 glasov. 2000 glasov, ki jih je pri današnjih volitvah manj, odpaše na komuniste, ki se volitev niso udeležili. Posamezne stranke so dobiče: socialisti 93 glasov — 2 mandata, hrišni posestniki 95 glasov — 2 mandata, zionisti 161 glasov — 3 mandata, radikalci 547 glasov — 10 mandatov, ljudska stranka 323 glasov — 6 mandatov, demokrati 134 glasov — 2 mandata, trgovci 523 glasov — 2 mandata, hrvatska zajednica 93 glasov — 10 mandatov, obrtniki 167 glasov — 3 mandata. Ljudska stranka je imela pri prvih volitvah samo 3 mandata, danes si jih je priborila 6.

Politični shodi na Hrvaškem. Ministrijski svet je ponovno naročil hrvaški pokrajinski vladi, naj dovolji politične shode. Minister za notranje stvari Davidović je pripravil v tem pogledu izjaviti vse konsekvence.

Javna varnost. V južni Srbiji se je zboljšala javna varnost. Razbojništvo je v mnogih okrajih popolnoma iztrobjeno.

Hrvaški novinarji in poročevalska služba. Na skupščini Hrvatskega novinarskega društva je bila sprejeta nastopna resolucija: Izredna skupščina Hrvatskega novinarskega društva dne 1. julia t. l. v Zagrebu je sklenila nastopno: Hrvatsko novinarsko društvo v Zagrebu zahteva na podlagi sklepa 1. jugoslovenskega novinarskega kongresa, ki se je vršil v Zagrebu, in v ozirom na organizacijo naše poročevalne službe, da se čimprej uveljavijo in udelejuje sklep kongresa v tem smislu, da se organizacija poročevalne službe ne uvede brez so-

delovanja policijskih činiteljev iz vrst novinarjev. Najodločnejše protestira, da se ta poročevalna služba monopolizira v rokah inozemcev in posameznikov ter izjavlja, da se bo najodločnejše že s stališča državnega interesa borila proti vsakemu takemu poizkusu.

Za ohranitev fresk v zapuščenih samostanih. Kustos narodnega muzeja dr. Vladislav Petković je odpotoval v Sandžak Novi Pazar, da ukrene vse potrebno, v svrhu ohranitve fresk v zapuščenih samostanih. Na podlagi mnenja srbske kraljeve akademije je minister za prosveto odločil, naj freske ostanejo na svojem mestu ter ukrene potrebno, da se ohranijo. Pridelovanje tobaka. Ker se pridelovanje tobaka poveča, hoče uprava državnih monopolov osnovati nova skladišča in organizirati prodajalnice v Vojvodini in v ostalih delih naše države.

Prva betonska ladja v Jugoslaviji. V Mošteni (Dalmacija) so zgradili prvo betonsko ladjo v Jugoslaviji po sistemu dr. Stjepana Stročića in Marka Kise. Poizkusi na morju so dobro uspeli ter se nadaljujejo. Blagoslovljenje ladje se bo vršilo na slovesen način. Prva ladja tega tipa bo nosila ime "Peter I." ter bo služila razvoju naše mornarice.

Dijaške menze. Vse dijaške menze bodo do prihodnjega šolskega leta zatvorene. Odprta bo samo ena menza za Slovence iz zasedenega ozemlja in one dijaške, ki so brez staršev. Popravljanje v vojni poškodovanih poslopij v Belgradu. Odsek za obnovu stanovanj v ministristvu za zgradbe je dobil naknadni kredit petih milijonov dinarjev za popravilo poslopij v Belgradu, ki so bila v vojni poškodovana, in za dovršitev pred vojno započetih zgradb.

Za otvoritev ruske gimnazije v Zemunu. Rusi, ki stanujejo v Belgradu in sploh v Jugoslaviji, so prosili ministristvo prosvete, da se jim odobri otvoritev ruske gimnazije v Zemunu, v kateri bi se razen ruskega jezika in drugih predmetov učili tudi naš jezik, naša književnost in zgodovina. Prošnja se je poslala prosvetnemu odseku in bo najbrže odobrena.

Angleški dar srbskemu rdečemu križu v Londonu. Angleška vlada je poslala srbskemu društvu Rdečega križa v Londonu svoj dar 18.000 funtov sterlingov. Od te svote je določenih 200.000 dinarjev za otvoritev otroškega zavetišča v Trebinju. Pred nekaj dnevi je prišlo okoli 700 bal raznih stvari, ki se razdelejo jugoslovenskim ujetnikom, ki se vračajo iz Bolgarske, Italije in Rusije. Londonski Lord Major je postal častni blaginjak srbskega Rdečega križa v Londonu.

Ustanovitev produktivne borze za trgovino z domačimi izdelki. Borzna uprava je določila, da se razen efektivne borze osnuje tudi produktivna borza za trgovino z domačimi izdelki, posebno s hrano. Borzna uprava je določila svoja dva člana, da skupaj s trgovci strokovnjaki, izvozniki in bankirji odrede vse potrebno, da se borza čimprej tvori.

Živila aprovlazijske komisije

za teden od 5. do 10. julia 1920.

(Preščitne se šteje 12 nove živilske izkaznice.)

Na odmerke:
Bela moka: 30 dkg po 1.10 lir kg;
Testenine: 30 dkg po 1.85 kg;
Riz: ½ kg po 1.150 kg;
Kristaliziran slakor: 40 dkg po 1.12 kg;
Olje: 20 cl po 8.30 liter.
Posestniki ubožniških izkaznic imajo pravico samo do nakupovanja sladkorja.

Začasne krušne izkaznice. Radi primernege ravnanja se naznanja meščanom in posebno pekom, da veljajo za nakup kruha, samo tiste začasne izkaznice, ki so rožnate barve in sivo obrobline. Vse druge začasne izkaznice tudi tiste bledeoržnate s bledeoržnim obrobkom, ki so se razdelile tekom meseca junija, so izgubile veljavo ter se bodo sprejemale samo še do 10. julia t. l.

Domače vesti.

Osebnost vest iz cerkvene službe. Veliki, g. I. Stolla, doslej vikar v Trnovem pri Kobaridu, je premeščen na Vojško pri Komnu v isti lastnosti.

Se o papeškem delegatu na Reki. Zagrebška "Narodna politika" je priobčila izjavo župnika na Reki dr. Kukanija o dohodu papeškega delegata Costa Constantija. Dr. Kukanij piše, da so bile vesti, tičeče se dohoda papeškega delegata na Reki, v nekaterih časopisih popolnoma nepravilno podane, a tisti poziv delegata vsem duhovnikom k brezpogojni pokorščini da je skori izmisljen. Papežev delegat da je prišel na Reko le z namenom, da poravnava spor med župnikom in enim delom župljanov, in da uredi vprašanje duhovniških plač, ki jih je italijanski narodni svet (Consiglio Nazionale) odpravil. Župnik dr. Kukanij in ostali duhovniki so v službi in policijski so nazaj tudi tisti duhovniki, ki so morali pobežati. Papeški delegat se niti najmanj ne peča z upravo

reške župnije, ki se vedno spada k senjski škofiji. Župna cerkev na Reki je bila zaprta od 24. marca 1919. do 16. maja t. l. in otvoril jo je sam papeški delegat. — Paziški "Pucki Prijatelji" pripomnijo: To izjavo župnika dr. Kukanija jemljemo na znanje. Ob tej priliki opazujemo, da je dr. Kukanij prešel na Reki tistih dni potem, ko je v tem jugoslovenskem mestu zagospodaril D'Annunzio. Ta nesrečni ima že dije časa v svoji službi se večje nesrečnice in nicerijo, nekoga vojaškega patrona sv. Dominika, z imenom Padre Giuliani, ki je bil v svoji nacionalistični strasti prišel do tega, da je v cerkvi slovesno blagoslovil bodalo, določeno, da se omasti z jugoslovensko krvjo! Dr. Kukanij je ukrenil potrebne korake, se izpostavil nevarnosti za življenje ter priobčil stvar v Rimu, na kar je Vatikan pozval Giulianija, naj se takoj povrne v Italijo, pod grožnjo "suspensio a divinis". Razjarijena in pohvalna množica pa je nekdo napadla župniško stanovanje ter je neumnice oskodovala župni urad, živimo v težkih dneih, a nič manje težko krizo preživlja tudi cerkev. Dr. go pa nam je vendar, da moremo ugotoviti, da se naša duhovščina v veliki večini drži na svoji vsiljeni ter da postopa tako, da se ji ne more očitati odpad od vere, a tudi ne od naroda. Res se je našel kak zelo redek slučaj, ko je kdo pobežal preko. To so bili tisti, o katerih pravi evangelij: a najemnik, ki ni pastir in mu ovce niso svoje, vidi, kako prihaja veliki, ter zapušta ovce in beži; in volk grabi in razgaja ovce; najemnik beži, ker je najemnik in mu ni do ovac. — Da v Vatikanu ni vse v redu, to znamo že davno; tako je pisal že leta 1860. iz Rima naš prvi preporoditelj biskup Dobrila. Ali, pri tem treba pomisliti še to: katoliška cerkev kot božja ustanova je nezmisljivo učiteljica Jezusovih nauk, ki se jih moramo držati, ker pa jo upravljajo ljudje, je izločena tudi človeškim vplivom in političnim razmeram ter more v starih cerkvenih uprave tudi večkrat posegati. To občasno posebno tudi mi Jugoslovani na zasednem ozemlju. Ob takih razmerah se pa tudi lahko prekorača meja v kritiziranju posrednih korakov Vatikana ter prihaja do povsem nemiselnih zaključkov. Zapišemo si, da Italijani skrbno pazijo, ali naši ljudje ne zagreše morda kako pregrešenje, da bi nas laglje tožili. Držimo se z b. sedo in dejanjem verskih resnic in narodne sloge, pa nas ne bo mogla oskodovali nobena sila.

Ob grobu vrliga moža. Minule nedelje so položili v Barkovljah v grob vrliga moža umrlega v najlepši moski dobi 40 let: Dragotina Starca. Bil je pokojnik blaga, a obenem krenenitja slovenska duša, z vsem žarom ljubavi in zvestobe udana redu svojemu in njegovi stvari — po rojstvu in čustvu sorodnik krenenitja rodbine naših Martelanec. Pevsko društvo "Adrijas" je šlo pokojnika med največjeste in najvnetejše svoje člane. Posebno tudi radi tega je pokojnika ljubila in visoko spoštovala vsa vas. Zato je le naravno, da je bila udeležba na pogrebu razmeroma naravnost velika in da je društvo "Adrijas" se posebno počastilo pokojnikov spomin. Udeležilo se je korporativno in celo žalosinke v cerkvi in na grobu ter s tem se bolj utrdilo ponos Barkovljanov na tem svojem društvu. In ravno zato, ker "Adrijas" tako globoko korenini v srcih svojih sovaščanov, se je mogla prva med okoliškimi društvi dvigniti zopet iz mrtila, povzročena od dogodkov vojne ter se naravnost neverjetno hitro povzdigniti na sijajno višino: danes šteje do 80 izvrstno izveštanih pevcev in pevki. A, kar treba le-tim šteti v posebno priznanje in čast: nikdar ne odrekajo, karmorki jih sve narodna dolžnost in v posebno čast je "Adrijas", da je na tako ganljiv način položila venec hvalnosti na grob pokojnika, ki mu vsi Barkovljani ohranijo blag in hvalen spomin!

Prireditve svetovaniških društev minule nedelje na karist tamosnjemu otroškemu vrtcu se je po vsej izvešbi in ogromni udeležbi dvignila visoko nad višino navadnih prireditve: bila je to v resnici slavnost in polnem obsegu besede: manifestacija ljubosti in zvestobe našega živka do sebe, do svojega jezika, do kulturnega napredka svojega naroda. Občinstva je pričelo toliko, da so bili prisiljeni vrt in vsi stranski prostori zasedeni do zadnjega kotička. Le mal del gostov je mogel sedeti, vsi drugi so morali stali. A kako etati! Človek pritisen ob človeka, glava ob glavi, — tako tesno, da se skoro niti makniti nisi mogel ne na desno, ne na levo. A koliko jih je moralo oditi, ker sploh niso našli prostora! Postavljen je bil veliki oder za nastopanje društev, a na straneh pavilioni. In pa razpoloženje: kako je bilo šlo! Najbolje označeno menda moralni in materijalni uspeh prireditve, če naglasimo, da so se nam oživljali spomini na prejšnje najbežje čase. In kase se je menda približal 6 tisočakom lir. Društva se nastopala: Sloven iz Padrič z zborom "Slovan na dan"; podružnica Ljudskega odra Sv. Ivan; "Domovinski"; tamburaški zbor Zorja iz Bazovice; "Tiha noč"; Ljudski oder iz Gradpade; "Oj planine"; zbor svetlobojski; "Vozle rečice"; tamburaški zbor Slovan iz Padrič; "Molitev bolne duše"; Adrijas iz Barkovlj; "Hercegovina"; Zvon z Opčin; "Blekemu jeziku"; tamburaški zbor Zorja iz Okrogel; dospel z spremljevanjem tamburašev; Lipa iz Bazovice; "Ujetega pčuka tožba"; Zastava iz Lonjerja; "Slovenska pesem"; Ljudski oder Sv. Ivan; "V gozdus". Med pevskimi točkami pa je neumnost in hvalavredno svirala svetovianska godba. Po oficijelnem upredu pa je

šepnil mogočnikom: "Vem jaz izza časa svojega učiteljevanja. Razgreta glava je to, brena Hr-učica, polna prevratnih misli; vedno hvoti opozicijo, gdi tudi najboljše namere vlade; in čita preveč. Pošljite jo seno v vas, kmami deco k sebi, vcepi jim prevratne misli, pokvari nekoliko generacijo, rovala bo tudi med starejšim svetom in bo agitrala med kmeti za opozicijo. Pošljite jo tako pokvarjeno btiše med nepokvarjene neuke ljudi." — Gospoda so verovatni taki zaupni osebi in Branka zopet ni dobila mesta. Čestiti Marič je kopal se druge mine proti siromasnemu dekletu. Duhovnikom je govoril, da dekle ne veruje v Boga, da ji je Darwin sveto pismo, da si ga niti čitala ni. Poizvedoval je po vseh izpovednih deklicah, ki bi mogle zaprositi mesto učiteljice; vohal je, kje bi se mogel tej ali oni najti zaščitnik, vzpodbujal je dekle, naj prosi za to mesto. Priporočal jih je sam pri gosposdi, naglašujoč, da se za to zanima vreden človek, a oče one da je uvažen meščan, pripravljen, da z dušo in telesom pristane k novemu sistemu, ako mu hči postane učiteljica. Tudi to pot so gospoda verovatno gospodu Mariču in Branka je zopet propadla; ali ni je omeževala da potajna hudoba, da si so ji goste solze tekle na vzglavje v brezennih nočeh. Vsakokrat se je zastrpljeni pajk prevrtil, ali vsakokrat je zbral novega strupa, da ubije sloto dekle.

navdušenje valovilo še silneje. Kako tudi ne na vseh krajih so pevali pevski zbori, udarjali tamburški zbori in vmes so se razlegali zvoki godbe in radostno vsklikanje nad 2000-glasno množico. Govora ni bilo nikakega iz umljivih razgovorov. Tudi ni bilo treba, saj so srca govornika iste misli in ista čustva. Vseprilivne, kot je bilo, da moramo privediti ljudi k svetli kar najiskrenejši. Obenem pokloniti se božanstvu našemu uprvič na uzmornem videnju: toliko množica, toliko valovanje, a niti najmanjše neprijetnosti. Orožniki so mogli ves čas mirne duše držati križem rok. In potem: na priveditvi na korist mladine, v kulturnem namen, se je naše občinstvo na smajen način pokazalo kot kulturni element! Takemu narodu ne more biti zapisa smrti: živel bo, ker je ustvarjen za življenje!!

Izlet na Nanos, ki ga je priredila minulo nedeljo vipavskega občinskega SPD, je uspel kar najkrajše. Nad 500 članic in članov raznih podružnic na zaslednem ozemlju se je odzvalo vabilu vipavskih bratov. Tudi Trst je bil — izlasti po nečem spolu — zelo častno zastopan. Vsako novodošlo skupino so privedli in iz zbrani gostje pristočno pozdravljali. Posebne ovacije so se vršile Tržačanom, ki je došla njih prva skupina na vrh. (Tržačani so namreč korakali v treh skupinah). Veliki kresovi so gori vso noč, a v gozdiču na vrhu — kjer so se izletniki utaborili — se je vršila prisrčna planinska zabava: ples, vrisavanje se je, in tudi planinske muzike ni manjkalo. Tako je bilo tudi plesalcom ustreženo. Vipavci so sicer postopno razne žotore »za neži spoli«, »za bolne na srce« itd., a kdo naj bi počival? — Saj je bilo predobro preskrbljeno za mirno in gorko pijačo in hrano — in planinci ne gredo na Nanos spati! — Proti jutru nas je nadlegovala močna megla, a to ni kvarilo vsega razpoloženja. Ob 7 uri so se v skupinah podali proti cerkvi Sv. Iljirionima, kjer so nas čakali še drugi »zakasneli hribolazci«. Ob pol 9 je daroval pref. g. župnik Mayerhofer sv. mašo; slišali smo besede sv. evangelija v našem jeziku in slišali smo — kakor se nikdar doslej — krasno, v srce segaajočo in duha povzdigaajočo propoved. Bil je pretresljiv moment, ko je g. župnik ob koncu sv. obreda rekel: Idite, končano je! — Iz ston grl je zaorlala: »Lepa naša domovina!« Po službi božji je sledila svobodna zabava, za katero stih skrbeli posebno pevski društvi iz Loric in iz Vipave, kakor tudi improvizirane pevke in galsbene skupine. Tudi tu so vrli priveditelji skrbeli za izborni okrepčilo in so ponudili tržaškim izletnikom prvega na raznu pečenega janka. — Tekom dneva smo imeli priliko sestati se s starimi znanci in se spoznati z drugimi. Povsodi smo našli: onemisel, on srečo! Da se je ta izlet razvil v tako lepo, narodno-planinsko manifestacijo, je zasloga vipavske podr. SPD in njenega agilnega predsednika, gosp. Zvanuta, katerima iskreno čestitam. — Na svidenje! — S.

Uradne vesti.

Statistika tržaškega prebivalstva. Mestni statistični urad je izdal svoje 26. demografsko (ljudskopisno) obvestilo za teden od nedelje 20. do sobote 26. junija 1920, po katerem posameznemu nastopne podatke. Od celokupnega tržaškega prebivalstva, ki je znašalo 31. decembra 1910. 227.652, koncem prve polovice 1. 1914. 244.655, 1. julija 1919. leta 205.129 in 1. aprila 1923. 239.064 duš je rodilo v treh tednih 126 oseb, in sicer 64 moških in 57 žensk, med njimi 94 zakonskih in 27 nezakonskih otrok. V istem roku je umrlo 71 oseb, 47 moških in 24 žensk. V isti dobi prejšnjega leta se je rodilo 60, a umrlo je 62 oseb.

Držaba moke in testenin. Tukajšnji generalni civilni komisariat poroča: Oznana se, da poide v tukajšnji izdelovalni testenin (Pastificio Tristino) na drzbo sledeča roba, ki je last generalnega civilnega komisariata: a) porodne moke (emetne) 14064,25 kg. b) ostankov od testenin (smetnih) 12843,75 kg. Rečeno roba so lahko ogledajo morebitni kupci vsak dan od 6 do 7 v imenovani izdelovalnici testenin, dočim bo treba naznati morebitne ponudbe aprovizacijskemu uradu generalnega civilnega komisariata (ul. Dante 5) do 10. julija t. m. Vse potrebe za spakiranje omenjenega blaga si morajo preskrbeti kupci sami.

Izpit za ženska ročna dela. Tukajšnji generalni civilni komisariat oznanja: S pristankom osrednjega urada za nove pokrajine in v zmislu min. naredbe od 31. julija 1886. je generalni civilni komisariat ustanovil pri ženskem učiteljsku v Gorici komisijo za izpite sposobnosti za poučevanje ženskih ročnih del v ljudskih in meščanskih šolah. Izpitna pristojbina je določena na L. 20. Kandidatkinje, ki niso še vložile prošnje za polaganje rečenega izpita, imajo čas storiti to do 10. t. m., in sicer naj pošljejo svoje prošnje neposredno izpitni komisiji. Izpiti se bodo vršili tekom meseca julija. Prizadetim se naznani pravočasno, kedaj.

Mestna zastavljajnica. Jutri v sredo 7. t. m. dopolne in popoldne se bodo prodajali nedragoceni predmeti serije 145 od št. 22.201 do 23.000, ki so bili sprejeti oktobra 1919.

Zasebni brozovajni promet z zasedeno Dalmacijo. Pošto ravnateljstvo javlja, da se z dne 10. t. m. vzpostavili zasebni brozovajni promet s temi le uradi zasedene Dalmacije: Pag, Sretet(?), Knin, Drnis, Kistanje, Skardona, Benkovac, Stari Zadar, Obrovac.

Brozjavke v Jugoslavijo. Pošto ravnateljstvo javlja, da se morejo od 1. julija dalje brozjavke v Bosno, Hercegovino, Hrvatsko, Slavonijo, Črnogoro in Srbijo poslati v italijanskem, francoskem, angleškem, španskem, portugalskem in nemškem jeziku. (Kmalu se bodo smele poslati tudi v kitajskem, honolulskem jeziku in... kalabrikem narečju, samo ne v jugoslovenskem jeziku! Jugoslovenci na zasedenem ozemlju, učite se japonskega jezika, da boste mogli dopisovati s svojimi rojaki v Jugoslaviji! Živila svoboda in enakopravnost!!)

Brozjavke v Mehiko se lanko pošiljajo tudi v španskem, portugalskem in japonskem jeziku.

General Caviglia je — kakor nam javlja generalni civilni komisariat za zasedeno ozemlje — zopet prevzel poveljstvo nad četami v zasedenem ozemlju.

Dovoljenje uvoza. Tukajšnji gen. civ. komisariat nam je poslal: Finančno ministrstvo je v skladu z mnenjem posvetovalnega odbora, dovolilo carnarnice, da lahko neposredno dobijo uvoz: 1. zrna in zelenjave, bodisi za hrano ljudem ali za pito živalim. Izvzeta je pšenica, koruza, oves, ječmen, riž in njihove moke; 2. pšenčnih plev (t. j. raznih semen, ki ostajajo pri vejanju pšenice); 3. sladove diastaze, ki se rabi za prajo in tkanine (in ki je napred) tudi pol imenom »suh brimale«).

Izvoz svežega sadja. Finančno ministrstvo je soglasno z mnenjem posvetovalnega odbora in z ozirom na okoliščino št. 16073 od 17. maja t. l. pooblastilo carnarnice, da smejo neposredno dovaževati izvoz svežega sadja do 31. julija t. l. Pošiljati nam sadja, katero sprejmejo državne železnice ob koncu omenjenega roka, se dovolijo izvoz, ako bo iz odnosne spremembe raz-

Omejitev izdelovanja slaščic. Civilni komisariat za Trst in okolice poziva 1. vse tiste, ki želijo, da izpolnjujejo pogoje za dosegajo dovoljenja za izdelovanje in prodajo slaščic naj vložijo čimprej na imenovanem komisariatu (ul. XXX. Ottobre št. 7. II. n. s. 13.) tozadevno prošnjo in 2. vse tiste, ki izvršujejo pekovski ali slaščičarski obrt, naj naznanijo pisмено civ. komisariatu (ul. XXX. Ottobre št. 7. II. n. s. 13.) katero od obeh obert želijo začasno opustiti. To v izogib kazenskim posledicam, ki jih predvideva naredba gen. civ. kom. od 21. junija 1920. št. 4012/2473. Eni in drugi pa naj priložijo svojim prošnjam opor. izjavam odošno občno dovoljenje ali kako drugo listino, iz katere bo razvidna njihova pravica izvrševanja omenjene obrti.

Iz tržaškega življenja.

Da ubije sramoto, je hotel ubiti sestro nek 19-letni Pavel Ventura, stanujoč v ul. S. Apolinarija št. 2. Družina je doma iz Borja v Italiji, pred letom dni so prišli vsi v Trst in odprli gostilno v ul. Madonnina. V tej gostilni sta delala oče, sin in tudi sestra Marija. V lokal pa je zahajal neki De Rossi precej pogostoma in kmalu se je ugotovilo, da je zahajal največ radi Marije. Seznani sta se zares in postala precej intimna, tako da je zdelo Marijinemu očetu preveč. Vprašal je De Rossija, kaj misli in seveda mu ta-le ni dal preveč zadovoljivega odgovora. Ko je oče pozneje izvedel, da je imenovan neki železničar, doma iz Italije, ki ima v svojem rojstnem kraju ženo in otroke, ga je povabil, naj se začne obnašati manj intimno z njegovo hčerjo, sicer, da ga bo on znal prisiliti. Toda, ker je bila Marija zaljubljena v lepega železničarja, niso seveda besede opravile nič in njen oče je šel res na sodišče iskat postavne pomoči. Pri tem pa je pozabil, da je njegova hči že polnoletna, in tudi z zakonom jima ni mogel nič. Da bo mera polna, spravi nekega dne Marija svoje stvari v culo in gre proč z doma. Šla pa je v ul. Molino a vento št. 37, kjer je bilo železničarjevo stanovanje in tu sta živila skupaj v nedovoljenem zakonu. Ni mudilo dolgo, ko je Marija porodila. Tedaj pa družina ni več mogla prenašati sramote, posebno pa brat Pavel. Šel je naravnost na stanovanje, kjer je živila njegova sestra, z namenom, da jo spravi iz rok zapeljivca in pripelje zopet domov. Toda njegove najlepše besede niso zalegle nič. Ko je videl, da ne drži njegova sestra prav nič do časti svoje družine, je potegnil nož in planil nanjo ter jo štirikrat hudo ranil, nakar je zbežal. O dogodku ste bili obveščeni rešila postaja in kvestura. Prva je spravila sestro v bolnišnico, a druga brata v ječo.

Velika tavina skozi zemljo. V noči od prošlega petka na soboto so izvršili tatje svoje pravo remek-delo. Zrtve je bila to pot trgovina Antonija Narduzzija v ulici Scorzera št. 4. Ukradli so mu najboljše blago, ki ga je imel v zalogi in mu napravili za okoliških 25.000 lir škodo. Ali predvsem je zanimiv način; kako so prišli v omenjeno prodajalnico. V zgodovini tržaških tatvin je kaj originalen. Naj povemo najprej, kako je bila tatvina odkrita. Ko je prišel gospodar mlekarne, v ul. Arcata št. 14 odprel v soboto zjutraj, je našel na svoje veliko presenečenje sredi poda precejšnjo luknjo. Ko je začel razgledovati po mlekarnici tja in sem, je opazil, da je bil prevrten zid desno od vhoda. Izpolzal je takoj, da gre za tatvino na veliko. Zaprl je zopet mlekarnico in hitel na kvesturo povedati, kar je videl. Ta-le je poslala takoj svoje organe na lice mesta. Trije stražniki so se spravili skozi luknjo, ki je bila v podu, in se spuстили pod zemljo. Niso dolgo preiskovali in že so opazili, da je vodila dotična luknja v velik podzemni kanal ali vodotok. To pa je tisti vodotok, ki teče od Montebela pod mestom v morje. Tu na Montebelu so se spravili apasi v omenjeni kanal in so sili pod zemljo več sto metrov, dokler niso prišli pod ulico Arcata, kjer se nahaja omenjena mlekarica, ki je last Evgenije Rosin. Tu so prevrtili tla in zid in tako so bili v trgovini g. Narduzzija. Ker je način tatvine za Trst nekaj popolnoma novega, je razumljivo, da se je začela policija živo zanimati zanj. V soboto se je bavila ves dan s tem zločinom cela armada policijskih uradnikov in stražnikov. Po napornem in nepretrznem delu, so prišli do zaključka, da so se morali tatje pokriti v ul. Tusa, nekje blizu izdelovalnice pohištva tvrdke Finzi. Zapovedujoči uradnik je ukazal tedaj, naj se skrbno preiščejo vsa stanovanja po vseh bližnjih hišah. Policijo je posebno zanimala hiša št. 74. Preiskala je nekoliko stanovanj v I. II. in IV. nadstropju, ali vse je bilo zaman in že se je mislilo, da bo ves trud zastoj, kajti tudi v stanovanju v tretjem nadstropju najbrže ne bo nič. Toda tu je bilo drugače. Čim so stražniki stopili v prvo sobo, so našli vse v neredu. To pa je jasno kazalo, da se je na tem stanovanju pospravljalo tje in sem na nenavaden način. Začeli so natančno preiskavati vse prostore. Da so na pravi poti, so bili prepričani takoj, ko so prišli v stanovanje, toda v tem prepričanju jih je posebno utrdila neka jopa, ki so jo našli in ki je bila vsa umazana od blata. Znamenja ne varajo, in preiskava je to tudi dokazala. Ugotovilo se je namreč, da je bil tukšen nered v rečenem stanovanju zato, ker je bila družina izpraznila vse omare, da bi bilo mesta za ukradeni blago. In res je našla policija po raznih predelih 10 telovnikov, 96 parov spodnjih hlač, 20 maj, 40 kosov blaga za obleke in 16 moških smajc. Vse to blago je g. Narduzzi izpoznal za svoje in seveda je bila aretirana vsa prizadeta družina: težak Marij Gernivani in njegova žena Marija, njegov last Karel Grbez in žena Hermenegilda in njuna 16letna hčerka Norma. Z njo je moral v zapor tudi njen zaročenec Libero Zilli, 19-letni težak, stanujoč v ul. Media št. 22.

Za 200.000 lir galatinskih blaga so ukradli neznanj lopovi iz trgovine »Venezia«, ki se nahaja na trgu Borsu. S ponarejenimi ključi so lopovi odprli železne preproge in se potem napravili k gospodarje dišeče trgovine. Tatvina je bila odkrita šele včeraj, dasi se je izvršila v noči od sobote na nedeljo. Zmankalo je veliko blaga, tako da se je morala trgovina zapreti v sredo, da se sestavi popis škode, ki se ceni že sedaj na 200.000 lir. O tatovih ni še nobenega sledu.

Dvajset dežnih plačev v vrednosti 10.000 lir sta ukrala dva neznanja lopova iz zaloge g. Galeardija v ul. S. Nicolò št. 14. Tatvino sta izvršila v nedeljo popoldne, ko se je bila uslužbenka Boschin oddaljila za nekaj časa, ker je morala iti na postajo radi nekega opravila. Lopova sta spravila proč plačice in sta se potem povrnila z namenom, da odneseta še pisalni stroj. Toda Boschin se je že vračala in lopova sta morala zbežati. Boschin ju je srečala v veži in opozorila nanju orožnike. Vzlic temu se jima je posrečilo izogniti brez sledi.

Novorojenčka našla v veži. V veži hiše št. 2 v ul. Luigi Ricci je opazila neka ženska v nedeljo predpoldne omot iz opaz. Nakrat je začelo v omotu kričati in ženska je tedaj videla, da je v njem otrok. Prišli so orožniki in druge policanske oblasti. V omotu so našli tudi listič, na katerem so bile napisane sledeče besede: »Ni mi ga več močje držati, ker grem v Ameriko. Aleksandra.« Novorojenčka so nesci v bolnišnico.

Skočila v morje. Včeraj zjutraj je opazil službojci čuvaj pri svetilniku žensko telo v vodi blizu pomola Sv. Tereze. Opozoril je pristaniško oblast,

ki je poslala dva pilota, naj spravijo truplo iz vode. Ženska je še dihala in zdravnik, ki ji je dal prvo pomoč, ji je tudi rešil življenje. To je neka Margaria Russo, omožena in stanujoča v ul. Domenico Rosselli št. 12. Na obali so našli nekoliko njenih stvari in listič papirja z besedami: »Nela, zbogom za vedno, odpusti mi, prosim te, mnogo te ljubim! Tvoja Margaria.« Te besede so bile napisane na naslov neke njene prijateljice po imenu Leonella Decomuni v ul. Palladio št. 2. Margaria Russo je morala seveda v bolnišnico. Vzrok njenega kokra so bile družinske nepravice.

Beg iz ječe pri Sv. Justu. V noči od sobote na nedeljo je ušlo iz neke celice v zadnjem nadstropju rečene ječe šest jetnikov, trije civilisti in trije vojski. Deli so mizo na klopi in tako prevrtili strop. Ko so bili na strehi, so odprli vrata linice, ki vodi v hišo št. 6. v ulici San Cipriano. V tej hiši stanujejo cerkovniki pri Sv. Justu, med njimi tudi družina Franca Nemellija. Begunci so prišli skozi odprto lino v njegovo stanovanje in nasilno odprli vrata ozadja. Preden so odšli, so pokradli, kar so našli vase, večinoma obleke in perila ter napravili za kakih 4000 lir škodo. Nato so izginili, a oblasti jih zasledujejo. Med begunci se nahajata tudi neki Derosa, roparski ardit, ki je to pot že drugič ušel iz zapore pri Sv. Justu.

Družinske vesti.

»Kolo«. Člani in pevci tega društva, kakor tudi tisti, ki bi želeli pristopiti, so vabljani na pomenek, ki se bo vršil v četrtek ob 8. uri zvečer v društveni gostilni v ulici Lazzareto veechio.

Učiteljsko slev. zasebne šole vabim na sestanek, ki se vrši v šoli jutri, v sredo ob 10. uri.

»Mladinski krožek« v Trstu vabi vse svoje prijatelje na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, 11. julija 1920 ob 11 uri v prostoru že javljenem v okrožnicah. Do vidova!

Okrajna učiteljska konferenca tržaškega slovenskega učiteljskega se bo vršila v petek, 9. t. m. ob 9. in pol v poslopju svetovanske ljudske šole. Prisotnost vsakega učiteljskega javnih šol je obvezna.

Glasbena Matica. V četrtek, 8. t. m. ob 19. odobrova seja. Vabljani so tudi gg. poverjeniki orkestra in pevskega zbora.

Književnost in umetnost.

Knjižnica dr. Vatroslava Jagića. Vlada je odkupila knjižnico dr. Vatroslava Jagića, bivšega vseučiliškega profesorja in znanega slavista. Knjižnica bo izročena slovenskemu seminarju belgrajskega vseučilišča.

Dopisi.

Is Kobarida. Kaj tečaja, kakor v predznanju »Edinosti, pod »Grodič nad Kobaridom« ni še bilo čitati! Kaj? »Začetek legega trga Kobarida je bil na »Grodiču« — je vzel iz zraka. Gradč in ne Grodič, ljudstvo izgovarja »Greč«, drugi sklon: Gradčica, je nižji del hribov sv. Antona — pri zgradnji, kjer so nekaj streljaj z možnarji, od koder se gre v Skrinje in proti nekdanjemu gradu. Kar je tu zgoraj obdelano, je le »urutano« ali iztrebljeno v zadnjih letih. Da bi tu zgoraj, kjer ni vodo, začel bil, je presmelo trdit. Dalje stoji v članku, da je sedaj »poprej lična cerkva sv. Antona Pad. skoraj razvalina«. Ne tu na Gradčicu, ampak vrh hribovka bel se še vedno ne cerkva (hm, kakšen poklon!), ampak cerkev sv. Antona, ki je kljubovala vsem svojim nevihtam in granatam. Tako, da se je čuditi, da ni popolnoma razpadla. Res, da so vse odnesli iz nje, po se je dalo in da so pustili za seboj različne spomine, zlasti pisarje po stenah bolj pobožnega značaja, ki so »storoževne slike na oboknem stropu« — štiri poslednje reči — posebno pekel, kjer drži odprte »zemleproge« ali pekl. urata »te hode«, kamor pahajo z vilami in za lase vlačijo pogubljene drugi njegovi pomagali — presume vsakega, tudi najbolj krovoločnega vojaka. V par tednih se je pa že popravila — z vsemi altariji vred v toliko, da se to nedeljo zopet blagoslovilo in da bo v njej služba božja zopet po tolikih težavah. Še pred vojno bila je lepša od župne v trgu — in s časom gotovo ne zaostane. Dalje govori omenjeni članek o škrtih kot o začetkih, ki so bivali v »svojem kraljestvu« pod Gradčim v posebni jami ter čuvali slovensko ljudstvo tu naseljeno že leta 405 pred Kristom — potujevanja in vseh drugih nezdov, čes, da je zgodovinsko dokazano, da je bilo slov. ljudstvo tu naseljeno že leta 405 (in katerega meseca?) pred Kristom in da ni prišlo šele v 6. stoletju po Kristu. Dalje: Od tod ime »Škratova skala«. Trg Kobarid je selo (zopet poklon) pod »Škratovo skal«. Kje je ta skala? Ko jo opaz. sv. Antonom konec hribovka skoraj! Tam pod njo so izgrebli vojski jama in postavili barake za telefon. In tega niso mogli zabraniti škrti, kakor niso prišli do pomoči krasni lipi sredi trga, ko so ji stregli po življenju. Niti tedaj se ni ganila »Škratova skala«, ki je lipa za vedno zaspala — in je dobila na svojo že mrtvo kožo priljubljen — uradni, s pečatom Caporetto potrjen oglas, da bo ta in ta dan dražba za njene ostanki, kakor kakor so vladali po Kristu smrti za njegovo oblačilo, ki je edino še ostalo, tako je bilo treba vladati za ostale dele nedolžne pokojne lipe, ki niso bili za črno zemljo, da bi v njej živel — kakor že gnije in trohni njeni najzlahtnejši del (korenina). Zato pa priporočamo zdaj to »Škratovo skal« sv. Antonu nad njo. — Kobarici.

Nekaj za slovničarje. V predznanju »Edinosti« izjava nekdo ime Kobarid iz besede: Nizkobrd. Poznali smo knjižničarja in pesnika (Kosek), ki je ščipal besede na koncu — ex licentia poetica. A v tem sledeči kaže se oni gospod mojstra v ščipanju od začelka (od sredaj). Sploh se ne pustijo krožiti okno prvega nadstropja, kar mu pa ni bilo močje, ker je bila hiša obkoljena od drugih lopovov. Zupan jim je pokazal vse ahambe, odprl omare in skrinje. Pobrali so mu ves denar, okoli 30 klobas ter si nazadnje pustili postreči še z vinom in jedjo. Šinkovčev denar je odhajal 2 uri hoda od Idrije in je popolnoma osamljen; zato bi bilo klicanje na pomoč brezupno.

Tolpa je bila ravno ista kakor pri roparskem napadu na poštni voz pri Godovcu. Roparji so bili osemčleni in deloma vojsko opravljani in oboroženi s karabinami. Ker je to sedaj že četrti rop v tukajšnji bližini, da se sklepajo, da so pri ropu udeležene vedno ene in iste osebe. Med prebivalstvom vlada strah, kajti bati se je, da je družal postala tako predrzna, da nekega dne napade večje selo, ako ne bo kmalu odpomogli.

Komunistični shod v Idriji. Iz Idrije: Dne 27. 4. m. je priredil v tukajšnji občini komunistični shod dr. Henrik Tuma, odvetnik iz Gorice. Shod se je vršil na grajskem vrtu. Udeležba je bila — upoštevaje, da je naše mesto industrijski kraj — pitla. Udeležilo se je okoli 350 oseb, med temi veliko število godnih belavcev državnih gospodov. Da nimajo komunisti v našem mestu dosti prištevane in simpatij, oprečuje dejstvo, da ni bilo nikakega zanimanja za Tuma-

nih ozirov: premešča v Vojsko v logaškem okraju. Pristavili so, da mora nemudoma zapustiti sedanj službeni kraj in nastopiti novo službo. Da se uvidi velika krivica tega »premeščenja« opozarjamo na sledeče opazke. Učitelji, ki je bil definitivno nameščen na kaki šoli, se sploh ne sme premeščiti, ako se ni izvršila disciplinarna preiskava in ako ni preiskava ugotovila krivde pri učitelju. Tu pa okupacijska oblast ni samo protizakonito premeštila učitelja na drugo mesto, ampak tudi v drug okraj, in vse brez disciplinarne preiskave! Je petnajst let službuje g. Alojzij Hreščak v Lokvi in ni priznan le kot izvrsten veščak na šolskem polju, ampak slovi tudi po svoji izredni izobrazbi. Vrhutega je tudi v Lokvi doma na svojem posestvu in ima tri solodolžne otroke. In precej naj gre, brez odloga! In kam? V Vojsko, majhno vasico, ki leži na planoti med Idrijo in Tribuho, daleč od vsakega središča. S tem »premeščenjem« je oblast storila velikalno krivico, ne le posamezniku, marveč občinarjem, ki so se oklepali gospoda Hreščaka, kot ljubljene učitelja svojih otrok; oblast je razžalila ves narod! Krivica je krivica, četudi jo je zagrešil generalni komisariat. — Gospod komisar. Ali velja še kaj zakon, ali ne? Če solski zakon nič več ne velja, kje pa je od vseh rimskih ministrov proglašena »libertas« in »civilitas«? Kaj smo zares padli pod culukafre? Zakaj, ta afrikanški red ima svoje zakone, po katerih se ravna oblast in ljudstvo. Ako se je Italija s tako kulturo pravičljiva v Albaniji, potem ni čudno, da se je Albanci tako branijo. Takega »premeščenja« ni mogoč niti Brus, in vendar mu pravite vi »barbar«. Komisariat naj takoj prekliche prošni odlok, ki meče zelo slabo luč na italijansko kulturo! Mi čakamo, ali se komisariat zgane. Pa to ni naša zadnja beseda.

Velikanski požar v Straneh pri Razdrtem je uničil šest posostnikov povzročivši nad pol milijona škodo. Kakor nam poroča g. Vinko Del Linz je dne 28. m. m. ob 11:30 zvečer v vihravi noči zadela strela v svinjak posostnika Žitkovića. Med požarom, ki se je bliskoma razširil skoraj po vsej vasi, je nastala strašna panika. Veter je zagajal daleč vidna grozeča plamena na sosedna poslopja. V zbežano vrvenje so se mešali krik, jok, stok, da je pretresljivo odmevalo v tej temni nesrečni noči, razžarjeni od velikanskih plamenov. Ko je nastal požar, ni bilo nobene pomoči, ni bilo na mestu nobene požarne breme. V takem obupnem položaju so si ljudje skušali rešiti le življenje! Naslednjega dne se je nudila žalostna, pretresujoča slika. Pogoreli so sedeli vsi obupani, potrti in železni okoli svojih pogorelih poslopij. Pretresljivi so bili njihovič bujni pogledi. Deca, nedolžni nedolžni otroci so se držali plakajoč majke, točili so tudi oni grenke britke solze nad izgubljeno ljubljeno rojstvo hišo, ki jim nudi sedaj grozno sliko te razvaline. Omečati se ti je moralo srce ob tem pogledu. Če si stopal dalje, opazil si v razvalinah sežgano živino, zgorelo orodje, vozove, opravo; uničeno je tu delo večjih let. Vsi ti, ki so si daleč uredili svoje lepo posestvo, so stali pred teboj v obliki beračev. Njihova nesreča je tako velikalna, da nas ključ dolžnost k usmiljenju do naših bratov. V imenu pogorelecev se obračamo do usmiljenih src, da pomorejo s kakrščnimi si bodi darovi, ki naj vsaj deloma lajšajo trpljenje teh ubogih prizadetih. Uničenih je šest posostnikov; škoda se ceni nad 500.000 lir v vasi, ki šteje 28 številc s 150 ljudmi. Pogorelo je precej goveje živine, vsi vozovi, poljsko orodje, opravila itd. Vse je le velika razvalina s kupom pepela, pod katerimi tlijo iskre. Pogoreli tavajo po vasi brez sredstev in iščejo zavetja pri svojih sosedih. Omeniti moramo, da večina ni plačala zavarovalne že več let in vsled tega ni pričakovati nobene podpore od te strani. In vse to še ob razmerah sedanjih časov! Res — strašno! Kdor le more, naj pri-skoči nesrečnemu na pomoč in naj čim hitreje dopošlje svoj milodar na naslov vsakega podžupana: Andreja Srebotnjaka, Strane p. Razdrto. Bog daj, da bi nesrečni našli v taki pomoči vsaj deloma tisto potrebno podporo, ki naj jih reši sicer gotovega pogina. Na delo torej! Pomoč je nečehodno in najnujnejše potrebna!

Drzen roparski napad v Beli občini Čakovnik pri Idriji. V nedeljo, dne 20. t. m. je izvršila do sedaj neznanja roparska družba napad na hišo župana Ivana Šinkovca v Beli. O mraku okoli 20. ure, ko se je Šinkovčeva družina pripravljala k počitku, je nenadoma počil strel v bližini hiše. Kmalu potem se je slišalo močno razbijanje po vratih kuhinje in pritrilju, nato ropot in žvenket sip kuhinjskega olna. Ko je prestrašeni hišni gospodar, ki je bil že legel k počitku, ustal iz postelje, so vstopili predzniki lopovi v njegovo poleg kuhinje ležečo spalnico ter zahtevali od njega, naj jim pokaže vse shrambe in jim izroči denar. Poveljnik — velikan — je vžitel že rjasto sabljo in tolkel z njo po mizi medtem, ko so mu trije njegovi tovariši asistirali z nabitiimi puškami obrnjenimi proti županu. Starejši sin župana je hotel uti skozi okno prvega nadstropja, kar mu pa ni bilo močje, ker je bila hiša obkoljena od drugih lopovov. Zupan jim je pokazal vse ahambe, odprl omare in skrinje. Pobrali so mu ves denar, okoli 30 klobas ter si nazadnje pustili postreči še z vinom in jedjo. Šinkovčev denar je odhajal 2 uri hoda od Idrije in je popolnoma osamljen; zato bi bilo klicanje na pomoč brezupno.

Tolpa je bila ravno ista kakor pri roparskem napadu na poštni voz pri Godovcu. Roparji so bili osemčleni in deloma vojsko opravljani in oboroženi s karabinami. Ker je to sedaj že četrti rop v tukajšnji bližini, da se sklepajo, da so pri ropu udeležene vedno ene in iste osebe. Med prebivalstvom vlada strah, kajti bati se je, da je družal postala tako predrzna, da nekega dne napade večje selo, ako ne bo kmalu odpomogli.

Komunistični shod v Idriji. Iz Idrije: Dne 27. 4. m. je priredil v tukajšnji občini komunistični shod dr. Henrik Tuma, odvetnik iz Gorice. Shod se je vršil na grajskem vrtu. Udeležba je bila — upoštevaje, da je naše mesto industrijski kraj — pitla. Udeležilo se je okoli 350 oseb, med temi veliko število godnih belavcev državnih gospodov. Da nimajo komunisti v našem mestu dosti prištevane in simpatij, oprečuje dejstvo, da ni bilo nikakega zanimanja za Tuma-

va izvajanja; kajti zborovalci so prihajali in zopet odhajali pred zaključkom shoda. Dr. Tuma je, (kakor po navadi) največ govoril o svojih osebi, ter pozivljati inteligenco, da se udeležijo debate. Ker pa poznamo naše prevelične komuniste še iz časov Kristianovih časov, bodi jim povedano, da se počemo puščati javno zasmejavati. K sklepu pripominjam še, da je bila na shodu komaj polovica bivših socialnih demokratov. Vsi drugi so bili pristali ali ljudske, ali demokratske stranke.

Iz Materije. V narodu živi še vedno govornica, da so Benetci sezidali Benetke na hloidi, posekanih boje na kraških in istrskih tleh. Vrača se nam ista doba! Ljudje nekako drva, palijo ognjenice — uničujejo gozdove. Najhuje pa, da so brezovniki in herpeljski borovci začeli razredčati, osiroma sekati ter predati g. komisariju. Vse drugo ga vesele — seveda kupčevanje; je občinsko uradovanje mu je zoprno. Slednjič so zadali smrti udarec tudi krasnemu borovcu v Golcu — veliko premočjeje vlačar. Nekdaj je veljal zakon, da s 1. majem se ne sme posekati ni najmanjše zelene vejice. Sedaj pa se seka kar cele gozdove! Imajo-li sindikat in g. komisarij svoje roke vmes?? Kdo bo užival dobiček? Bojim se, da pride dan, ko bo bode kateri zahteval obračuna — kaj in kako se je gospodarilo denarjem! — Občani.

Bratno knjižniško društvo na Vogrskem, priredilo dne 11. 7. t. m. pop. ob 4 uri javno veselico pri kateri bodo sodelovali pevski zbori iz Renč, Bilj, Černič in lastni. Razen pevskih točk se vpirajo burka v 2. dejanju »Anarhist«. Med sporedom igra godišni orkester. Po vspredu »tombola«. K občini udeležbi vabi odbor.

Reačje. Strokovna nadzvalna šola za zidarje zaključila svoje prvo šol. leto po 5letnem prekinjenju, dne 11. julija t. l. Zaključek je združen z razstavo šol. izdelkov, ki se odvori ob 10. uri zjutraj v dokrohotno in ta namen prepuščen dvoranj gosp. Frana Brumota. Prijatelji šolstva in napredka dobrodošli! Vodstvo.

Na železniški postaji v Nabrežini morajo biti uradniki sami srdečni, prežeti od mrznje proti našemu narodu in našemu jeziku. Neki duhovnik je zahteval te dni vozni latek v slovenskem jeziku. Niso mu hoteli dati, pa niso hoteli. Tudi to ni koristilo, da se je potnik ekliceval na obljube min. predsednika Ntutja, da se bodo spoštovala žustva in jezik drugorodnih državljanov. Na značilne in obenem najhuje obsebe vredno pa je, da se ravno na železnici, na prometnem sredstvu, ki naj služi vsenu prebivalstvu in povspetuje gospodarski razvoj na korist skupnosti — da se ravno pri tej napravi tako pogosto pon

je bilo veliko oseb ranjenih. Angela Lobana, Alojzija Gregorica, Josipa Kresovana in Ambroža Gregorica so prepešali težko ranjene v bolnišnico v Gorico. V vasi je ostalo še veliko drugih ranjenih oseb, med temi veliko otrok. Toda to ni zadostovalo! Kmalu potem so prišli orožniki k našemu župniku in ga aretirali. — Prebivalstvo je ogroženo nad takim postopanjem in upa, da je bo Nebo masčevalo. — Tako smo res odrešeni!

DAROVI.

— Pri odmevanju »tamburaškega zbora« in razsvitu kresa na predvečer Ciril-Metodovega praznika nabrala Draga in Marija na Kozini 60 L za CM družbo, kot odgovor g. dopisniku, kateri nas obsoja, da italijanski pojemo.

Za vojaške internirane na Proseku darujejo: Cempire Ivan, Dol. Logatec L 60, Ivan Brezavšek, Račice L 10. Denar hrani uprava.

Za CMD. St. Peterski fantje del čistega dobička dobro uspelega plesa L 100. Anton Lenček mesto venca na grob pok. Marije Kastelic L 50. Denar hrani uprava.

O priliki birme se je nabralo pri rodoljubni družini Schmidt-ovi 50 lir za Svetoivansko podružnico CMD. V isti namen daroval svetoivanski L 50.

Pipčarstvo in pipčari.

Rodoljub iz Sežane natrosi 50 zn piščancem v tržaškem kurniku, k temu navzre njegov čestilec še 5. Skupaj 55 lir.

Na Nanosu so pipčari nabrali: Grajšček Karl Majer L 50 (č. kl.), dr. Slavik L 10, Karl Ferjančič L 5, Tauer Edward L 10, Andlovic L 2, Dolenc Ivan L 1, od kuharja »Alke« na Nanosu L 10, Ivan Premru L 5, Dolenc Mokin L 2, Moser Karl L 2, Dekleva L 10, Franc Premrov L 10, Postojna L 4, da bo okroglo L 2, ex Postojna L 10, Fonzo Postojna L 5, Celestin L 10, N. N. L 1, pipčar, da bo gluh L 1. Skupaj L 150. Töne iz odrezanega ozemlja L 4.

Pipčari za CMD: Iz Hrastice pri Podgradu v Istri.

Ko se danes Hrušca je zbudila, se je silno začudila: velik je gospod tu bil in redove je delil. Pa ne »staxenfreis« — le plačaj, proč se ne obračaji! Miloš in pa Dušan Silni sta se zveselila, ker sta red zastojno dobila. Drugi pa smo radi dali — petdeset smo lir poslali za redove — pipce zale. Danes sta Ciril, Metod, pipčari imejte to za god! NB. Podgrad pa še vedno spi in spi niti pipce nje ne zbudi. Pipčari, pripravite odkliko za Podgrajce — palico veliko! X. Skupaj v tem izkazu 255 lir. — Denar hrani uprava.

Ivan Baloh:

Politične misli.

Duševni velikan Goethe je dejal: »Politisch Lied sind garstiges Lied.« Če kedaj, velja ta resnica, zlasti za sedanje čase.

V politiki noben politik v jutru svojega političnega delovanja ne ve, kakšen bo njegov politični večer.

Ko bi Wilson vedel, da tako lepo — poravnava vse Evropske narode, bi nikdar ne bil prišel iz Amerike v Pariz.

Ce se kdo jezi, da ni konca mirovne konference, naj ne pozabi, da ti gospodje vlečejo črte in najbrže ne v papirju. Tudi se ne sme pozabiti, da ti gospodje ne jedo vsak dan krompirja v obliči.

Ko bi ranjki veliki dr. Kršk sedaj živel in bil v parlamentu v Belgradu, bi gotovo udaril ob mizo in vzkliknil: »Vsi skupaj ste csl!«

Ruskemu carju ni bilo treba zemlje, ko je napovedal vojno. Če bi on vedel, da bo pred svojo smrtjo sekal drva, bi razdelil vsa svoja posestva in postal delavec, socialist ali komunist, samo da bi si rešil svoje življenje.

Največji revež na svetu je sedaj črnogorski kralj Nikola, ker so mu še tiste njegove skale vzeli.

Ce bi mene danes kaka občina imenovala za častnega občana, bi ob enem prosil, naj se mi sporoči, kdaj se mi častno občanstvo — odvzame.

Vsa imena, ki so se v zadnjem času imenovala v javnosti nešteto krat, se končujejo žudežno na ič: Maharič, Trumbić, Pašić, Borovčević, Jeglič itd. Na to rimo ič, napravim jaz še eno — namreč vsak izmed teh mož je bil v svojem času velik političen — ptič.

Wilson ima na svetu že veliko cest, a jako malo zvezd.

Ko bi mirovna konferenca trajala dalj časa nego vojna, bi bila to največja ironija na svetu.

V politiki mora vladati svoboda. Veak terorizem je obsodbe vreden, ker ne dopušča svobode mišljenja.

Ko bi Bismarck dandanes vstal iz groba, bi izgubil še tiste svoje tri lase.

Ko bi dandanes živel Svatopluk, bi nič več ne dal svojim sinovom združenih palic, češ, da naj bodo edini, ampak bi vzel gorjačo in...

V »Edinosti« sem čital, da so bili nekateri Jugoslaveni samo za en hip, potem pa so se držali, kakor da bi se ksalili. Lepo bi bilo, ko bi to vsak javno povedal.

Ce bi države dandanes izdale zopet zlat in srebrn denar, tedaj pa bi še papirnatega ne imeli.

Komunisti imajo v Ljubljani dva voditelja, ki se pišeta: Golouch in dr. Prepeluh. Skoda, da ni tretjega, ki bi se pisal dr. Odnuh.

Ce intervju ministra, bodi pripravljen, da vedno najde prijazen obraz in lepe besede. A ministrov pot od glave do srca, posebno do rok, je silno dolga.

Boljši je raztrgan klobuk, nego kraljeva krona.

Razno.

Bela Kunova žena v Italiji. Žena Bela Kuna, ki je bila internirana v Steinhofu v Nemški Avstriji, je bila pred kratkim poklicana v Italijo in je dospela s svojim sinom v Bologno; tam bo živila na stroške tamošnje delavske zbornice.

Dragi dežnik. Zadruga njujorskih modnih industrijev je hotela pokloniti ženi francoskega predsednika dežnika, ki so ga delali štiri mesece in ki je bil vreden 5000 dolarjev, to je nekaj čez pol milijona kron. Predsednik Deschanel je baje izvedel za to namero in se je v zelo ljubeznivem pismu lepo zahvalil za to ljubeznivost. Pač res nevljuden predsednik! Kam naj reveži dajo dežnik, časopisi ne poročajo. Morda bodo v bodoče vporabljali svoj kapital v boljše namene.

Same ženske. Mestece Jackson se nahaja v ameriški državi Wyoming; tam so se vršile pred kratkim volitve. Volilci so imeli odločiti o dveh strankah, na eni strani so bili sami moški kandidati, na drugi strani pa same ženske. In zmagale so ženske na celotni polju. Niti en sam mošič ni prišel v urad. Moški so bili poraženi z 2 proti 1. Politična borba se je vršila v znamenju ženskega in moškega spola. »Slabše polovice« so bile enkrat močnejše in praznujejo zmago. Vsi moške morajo iz uradov, katere zasedajo ženske. Za župana je bila izvoljena Mrs. Rose Crabtree. Njen mož je tudi kandidat za župana toda hlače je dobila ženska. Poroka se, da bodo moški zahtevali in pobegnili iz mesta, da ženske same sebe vladajo. Mestece Jackson ima 3000 prebivalcev.

Japonci ne morejo imeti polkarnih oči. Japonci ne ljubijo samo evropske mode ampak hočejo imeti tudi po evropsko ravne oči. Na Japonskem je zato zdaj jako razširjeno operiranje posebnih oči, ki se jim njih posebnost odstrani. Operacije so brez bolečin in stane vsaka posamezna 2000 K. Evropski in Amerikanski zdravniki imajo od te japonske mode lep zaslužek.

Jajčna lupina za 1000 funtov. Te dni je bila v Parizu na javni dražbi prodana jajčna lupina za 1000 funtov. Omenjena lupina je bila iz Kabula Barbacove zbirke. Na lupini je bilo videti sliko nekake znanega Waiteanovega umotvora en miniaturo.

Angleški dnevnik na Češkem. V kratkem začne izhajati v Pragi angleški dnevnik »The English Weekly« in tednik »The English Daily«. Dnevnik bo imel 3000 izvodov. Služitvi ima v prvi vrsti Anglezem, nastanjenim v češkoslovaški republiki, bo pa tudi izborni informator o češkoslovaških stvarih za Anglijo. Čehi bodo posrbeli za dobre informacije in bodo mogli sproti pobijati krive informacije svojih sovražnikov. To pomeni dobro zvezo s Čehoslovaško. Pred kratkim je bil češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš pri Lloydu Georgeu v Londonu, ki je med drugim izrekel svoje zadovoljstvo o razmerah v češkoslovaški republiki in zagotovil dr. Beneša simpatiji angleške vlade do češkoslovaške države.

Rooseveltova zapuščina. Državni davčni uradniki poročajo, da je bivši predsednik Roosevelt, ki je lani umrl, zapustil premoženje v vrednosti 781.082 dolarjev; samo v delnicah, bonih in gotovini je Roosevelt zapustil 630.017 dolarjev, dočim so nepremičnina posestva vredna 150.975 dolarjev. Njegova žena je podedovala 724.763 dolarjev, drugo pa otroci. Država New York bo dobila 8.891 dolarjev dedščinskega davka.

Londona kristalna palača je ena največjih steklenih palač na svetu. V miru prirejuje v njej velike narodne slavnosti z bengaličnim ognjem, konfetnimi boji in benekimi nočmi. Tudi veliko valovito veselo življenje v kristalni palači. Ko je utihnil bojni vihar, so izročili stekleno palačo vojaški upravi. V njej se je izvršila demobilizacija angleške armade. Od meseca januarja lanskega leta so tam razorožili 30.500 častnikov ter 537 tisoč prostakov. Zana prepa za bo rabila zopet za prvotni namen, kateremu je bila namenjena, ko so jo gradili z ogromnimi stroški.

Največje letalo na svetu. Francoski letalec Leconte je napravil poizkus z največjim letalom na svetu. Razpeli perutnici merila 175 čevljev, po dolgem pa meri 60 čevljev. Prostor za letalca je podoben kajuti. Nad kajuto se nahaja zvišan prostor za strojne puške. Letalo gonijo štirje motorji s 1000 HP (konjskimi silami) ki omogočijo hitrost 120 milj. Letalo gre lahko 12.000 čevljev visoko. Letalca ustavi zaradi bencina.

Produkcija tobaka v Jugoslaviji. Napisal J. W. Carroll, ameriški Chargé d'affaires v Belgradu. Največ tobaka v Jugoslaviji producira Srbija, letno okoli 2.000.000 kil (4.509.200 funtov), od katerih je sama konsumirala le 900.000 kil, dočim je ostalo izvažala v obliki tobaknege listja. Celokupna produkcija Srbije in Makedonije je po »Trgovinskem Glasniku« narasla na več kot 4.000.000 kil. Tobak se redi obširno v sledečih pokrajinah: v okrožju Skopje, 500.000 kil, v okrožju Bregalnica (brez okraja Strumice) približno 600.000 kil, Kruševac 300.000 kil in v okrožju Užice 100.000 kil. Pred vojno je Hercegovina producirala 3.500.000 kil tobaka, in ob nekaterih dobrih letinah je izdelek znašal celo do 4.600.000 kil. Prihodnja letina pa vsled razmer po vojni ne bo presegla 500.000 kil. Najbolj produktivni kraji na jugu in na vzhodu so okraj Mostar, Ljubusko, Svilac, Lubinje in Trebinje ter nekateri občine okrajev Bičele in Kojnice. V Bosni najbolj produktivni vzhodni okraj, zlasti okraj Srebrenica, Vlašnica in Zvornik. Na severovzhodu je tobakoreja obsežna v okrajih Bjelini, Brčku, Gradaču, Bihaču in Sazinu, na jugu v okrajih Prozoru, Foči, in Čajnici. Bosna proizvaja približno 500.000 kil tobaka na leto.

V Dalmaciji je produkcija tobaka stalno rastla od leta 1884; leta 1913 je znašala približno 2.500.000 kil, ali od začetka vojne je letni izdelek pojemal. — Ni znano, koliko je natančno znašala letina tobaka v Banatu, Bački, Baranji, v Hrvatsko-Slavoniji, ali po ogrskih statistikah je Madžarska proizvajala okoli 6.000.000 kil tobaka, od katerih so 400.000 producirale ravno te pokrajine. Izmed onega dela Madžarske, ki je bil združen z Jugoslavijo, slovijo kot tobakne pokrajine zlasti sledeči okraj: v Banatu Veliki Bečkerek, Zombola in Čeka; v Bački osrednji in severni okraj; v Baranji Barč; v Hrvatsko-Slavoniji Virovitica, Požeja, Pakrac in Slatina.

Letna produkcija tobaka v Jugoslaviji znaša torej okoli 15.000.000 kil. Od teh se rabi kakih 6.000.000 za domače potrebe, vsled česar preostaja 9.000.000 kil za izvoz, bodisi v obliki listja, ali pa pripravljenih za takojšnjo rabo.

Zadnje vesti.

Z RUSKO-POLJSKEGA BOJIŠČA.

Rusko poročilo.

DUNAJ, 5. Iz Moskve javljajo, da so bili Poljaki pri Mosyru potisnjeni čez reko Ipe. Pri Saslavu so rdeče čete zasedle desni breg reke Georgyna. Pri Novoušich so rdeče čete

zavzele Nagajek na Azovskem morju. Uralski Kozaki so sklenili vstopiti v rdečo vojsko. VARSAVA, 5. Poročilo z dne 3. t. m. pravi: Poljaki so zasedli Wiedniki, kjer so ujeli štab 172. brigade boljševiških strelcev. En boljševiški polk, kateremu je grozila obkolitev, je zbežal in je imel pri tem velike izgube. Puštil je na bojišču veliko strojnico, skladišč z živili, kakih 100 vozov in več sto ujetnikov.

Poljsko poročilo.

PARIZ, 5. Poljsko poslanstvo javlja: Pod pritiskom boljševiških čet so naše čete metodski in z majhnimi izgubami izpraznile ukrajinsko ozemlje, zasedeno 24. aprila. Nasprotno tendencioznim boljševiškim vestem ni bil Kijev poškelovan ob umiku poljskih čet. Sedanja bojna četa gre ob rekah Prytca-Pripjet-Uborcz, med Zvjahelom in Rovnim, nato skozi Septovsko-Latičev in Uhirov. Vest o padcu Lvova je popolnoma izmišljena. Naše čete so začele po hudih bojih protiofenzivo pri Zvjahelu. Splošni vojaški položaj je zelo resen, toda ne vznemirljiv. Severna fronta je popolnoma vzpostavljena in se drži trdno.

Niti pri kralju.

REM, 6. Včeraj je bil pozvan bivši ministrski predsednik Nitti k kralju. Dogodek je povzročil najrazličnejše tolmačenje.

Nemški reakcionarci na Madžarskem.

LONDON, 5. Poročevalec lista »Manchester Guardian« javlja svojemu listu iz Budimpešte, da se tam nahajata nemški general Lüttwitz s potkovnikom Bauerjem, ki sta vodila znano Kappovo vojaško vstajo za vzpostavitev monarhije v Nemški. General Lüttwitz je v stalnih stikih z madžarskim vrhovnim štabom, ki se ne pokori vladi, temveč samo Horthyju. Prijatelji se se našli!

Boji z nacionalističnimi četami.

PARIZ, 5. Agencija »Havas« javlja iz Carigrada: Nacionalisti so po velikih izgubah zapustili islamski in zongouldski okoliš. Smatra se, da bo Mustafa Kemal premestil svoj glavni stan iz Argore v Chivo.

Nemški državni zbor glasoval zaupanje vladi.

BEROLIN, 5. Državni zbor je odklonil s 313 glasovi proti 84 predlog neodvisnih socijalistov proti vladni zaupnici in odobril z 253 glasovi proti 62 predlog koalicijske stranke, s katerim se izjavlja, da državni zbor jemlje na znanje vladne izjave in je prepričan, da bo vlada vodila politiko v smeri teh izjav, predvsem kar se tiče konference v Spa. Neodvisni socialisti so glasovali proti temu predlogu, a nemški nacionalci niso glasovali.

Potovanje Dama Ferid paše v Carigrad.

PARIZ, 5. Veliki vezir Dama Ferid paša odpotuje jutri z delom turške delegacije iz Versaillesa v Tulon, kjer se bo vkrcal na parnik Goldomand, ki ga odpelje v Carigrad. Rešid beg ostane v Versaillesu in prevzame predsedništvo turškega odposlanstva.

Pripadnost Šlesviga k Danski potrjena.

PARIZ, 5. Danes je bila v ministrstvu za zunanje stvari podpisana pogodba, s katero se priznava Danski državna oblast nad Šlesvigom.

Grške čete na pobodu proti Turkom.

CARIGRAD, 5. Danes se je vkrcal v Carigrad grški bataljon na poti na azijsko obal bosporški vrat.

Kemal paša pred Carigradom.

PARIZ, 5. Iz Aten javljajo, da je Kemal paša pred Carigradom in da je poslal angleškemu veleposlaniku »ultimatum«, s katerim ga poziva, naj izprizni v treh dneh postojanke, ker drugače bo začel z napadom.

Spopad z ententnimi vojaki v Drezdenu.

CURIH, 5. V Drezdenu je prišlo do krvavega spopada med meščanstvom in ententnim vojaštvom.

Borzna poročila.

V Trstu, 5. julija 1920.

Težaji:

Jadranska banka	570
Cosulich	520
Dalmatia	365
Gerolimich	2160
Libera Triestina	757
Lloyd	2060
Lussino	2570
Martinolich	400
Oceania	470
Premuda	560
Triepovich	550
Ampelea	646
Cement Dalmatia	380
Cement Spalato	421
Krka	590

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, 5. julija 1920.

Neprepčane krone	8.70 — 8.90
avstrijsko-nemške krone	10.40 — 10.75
češkoslovaške krone	38. — 40. —
dinarji	92. — 95. —
leji	40. — 40.50
marke	45.50 — 47. —
dolarji	15.80 — 16. —
francoski franki	235. — 236.50
švicarski franki	295. — 300. —
angleški funti, papirnati	64. — 65. —
rublji	26. — 27. —
napoleoni	60. — 62. —
angleški funti, zlati	80. — 82. —

Zdenka Volk

Vladimir-Franjo Tončič

poročena

Podgrad, 5. julija 1920. (12)

Ivanka Meden roj. Čehovin

Josip Meden

posetnik

poročena

Senožec, 3. julija 1920. (15)

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Našim naročnikom in inserentom! Kakor javljeno v sobotni številki sprejema od 1. t. m. nadalje naročnino in oglašje le upravnishvo. Pogodbe in račune, ki niso podpisani od našega upravitelja H. Pertota, nova uprava ne bo pripoznavala.

MALI OGLASI

se računajo po 20 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2. — Debele črke 40 stotink beseda. Najmanjša pristojbina L 4. — Kdor išče službo plača polovično ceno.

MEBLOVANA SOBA, v bližini ljudskega vrta (pri nemški družini) se odda boljsemu gospodu. — Pismene prijave na upravo lista pod »Čistosti« 18

LONCENA POSODA vseh vrst, lonci, skleda, modeli itd. najboljše kakovosti, se dobijo v poljubnih množinah pri Julij-Ivanu Lenassi, Gor. Logatec. — Založa monakovskega dvojnega marčnega piva (Beckier). 2

IZGUBIL sem pretečeno nedeljo v bližini bazovskega gozda črn notes, polni list, glasec se na moje ime in druge listine. Najditelj dobi dobro roko pri Rihardu Vidali, Via Fontana št. 11, IV. nadstropje. 17

GOSPOD v dobri službi želi znanja v svrhu živitve z gospodično, srednje starosti, neomadeževane preteklosti. Resne ponudbe pod »Pošte« — na upravo »Edinosti«. 16

PRODASTE SE takoj 2 hiši. Vrt, voda, plin. Naslov pove uprava. 19

NEOZJENJEN, v večletno prakso, išče mesto vrtnarja ali upravnika. Naslov pove uprava. 15

ČRN GLASOVIR, kratak, v popolnem stanu, pripraven za učenje se prodaja po nizki ceni. Ulica Foscolo 6, vrata 13. 14

BLAGAJNICKARSKO, starejšo moč, sprejmeta takoj Podlogar & Petelin, št. na Krasu. 7

40 LETNA, zanesljiva ženska dobi hrano, stanovanje in plačo. Naslov pri upravi. 3

PRODA SE skoraj nov aparat za razsvetljavo »Sirus«. Posojilnica Podgrad. M. O. 12

PRODAJO posestev, hiš, gostiln itd. v Jugoslaviji posreduje koncesionarna posredovalnica Zagorski, Maribor, Bavarska ulica.

FOTOGRAF A. JERKIČ, Trst, ul. Roma 24. Gorica št. 36 na dvorišču. P 711

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko ponj. Alojz Povh, Garibaldijev trg št. 3 (prej Barriera) Tel. 329. 3341

Potrjim srcem naznanjamo v svojem in v imenu drugih sorodnikov prežalostno vest, da je naš nepozabni

Fran Sosič

dne 5. t. m. v cvetju mladih let in po dolgi boleznii izdihnil svojo blago dušo. Lahka mu bodi zemlja.

V KOZINI, 5. julija 1920.

Narobe Fran, Ernest, Ludovik, bratrance. (13)

ZAHVALA.

Vsem onim, ki so spremlili našega nepozabnega

Dragotina Starec

na slednji poti, izrekamo najsrčnejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo preč. duhovščini ter pevskemu društvu »Adrija« za pretečljivo pelje v cerkvi in na grobu.

BARKOVLE, 5. julija 1920.

Zalujoči ostali. (16)

Gostilna-Buffer

Trst, Via Geppa št. 16.

Izvrstna kuhinja, vedno pripravljena. — Vina: Istrsko, malvazija, najfinjši rdeči burgunder in Italijanska. — Cene zmerne.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Zobozdravnik dr. E. CLONPERO

— in —

dentist Stanko Perhavec

Trst, trg Goldoni št. 11, II. nadst. sprejemata od 9-12 in od 15-19

Izdiranje zob brez bolečin, zobovja, zlati mostovi brez neba, reguliranje zob in zlate krone.

Vsa dela se izvršujejo po moderni tehniki

Tržaške tvrdke.

IVAN BIDOVEČ

Trst, ulica Genova 13. Trgovina jestvin in kolonijalnega blaga. Cene zmerne.

MEHANIČNA DELAVNICA

Odklikovana livarnica Osvaldella. Via Media 26 izdelovanje in poprava strojev in motorjev. Proračuni.

DAMSKA KROJACNICA

A. Mermolja, Trst, ul. Commercial 3. Izdeluje vsakršne obleke po angleškem in francoskem kroju. Plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. Postrožba točna. 337

MAJOLICNE PEČI IN ŠTEDILNIKI.

M. Zeppar, ul. S. Giovanna 6 in 12. Najboljš